

A dirt path leads from the foreground into a grassy field. In the middle ground, two people are walking away from the viewer. A line of tall, dark evergreen trees stands on the left side of the path. The background shows a line of trees and a cloudy sky.

*“Ne znam čak ni to što da želim.
Sada više ni ne želim
ništa drugo, osim ljubiti...”*

FLÓRIÁN PERLAKI

*Poruka moga
života*

*„Ne znam čak ni to što da želim.
Sada više ni ne želim
ništa drugo, osim ljubiti....”*

Flórián Perlaki

Poruka moga života

Flórián Perlaki
Poruka moga života

Flórián Perlaki

Poruka moga života

Flórián Perlaki: Poruka moga života

Budapest
2022

Privatno izdanje autora
© Flórián Perlaki – sva prava pridržana.
E-knjiga, PDF format

Vlasnik autorskoga prava: ©Flórián Perlaki

Prijevod se temelji na sljedećem izdanju:
Perlaki Flórián: Életem üzenete. Második kiadás
A szerző magánkiadása. Budapest, 2017

Prijevod s mađarskog jezika: Dr. László Heka
Lektor: Dr. Ágnes Kacziba

ISBN 978-615-01-5156-4

Preporuka

Misli prezentirane u ovoj knjizi rođene su tijekom višedesetljetnoga dušebrižništva rimokatoličkoga svećenika Flóriána Perlakija. To nisu propovijedi u klasičnom smislu riječi, nisu ni moralni poticaji, odnosno dogmatske rasprave i tumačenja Svetog Pisma. Zrcale život i posreduju Život koji potječe iz evanđelja, iz usvojene i oživotvorene Riječi. Čitajući ove pripovijesti padaju nam na pamet Isusove riječi: „Neće svaki koji mi govori: 'Gospodine, Gospodine!' ući u kraljevstvo nebesko, nego onaj koji vrši volju moga nebeskoga Oca.” (Mt, 7,21). Ili pak: „Posijan na 'dobru zemlju' jest onaj koji čuje i razumije riječ, te rodi i donese rod: jedan stostruk, drugi šezdesetostruk, treći tridesetostruk.” (Mt, 13,23).

Otac Florian kada podučava ne čini to iz priručnika, nego iz evanđeljem nadahnutoga vlastitoga života i iskustva formiranoga na temelju

svakodnevnih iskušenja, borbi, suočavanja s uvijek novim situacijama i problemima koje treba riješiti. Knjiga govori o onim svakodnevnim „čudima” koje su posljedica Isusove riječi u njegovu životu ili životima njegovih prijatelja odnosno povjerenoga mu vjerničkoga puka.

Riječ je o osobnim duhovnim iskustvima koja nose pečat uvjerljivosti i imaju snagu dokaza. Ovdje predložena svjedočanstva vjere potiču i navode čitatelja ne samo na razmišljanje, nego i na djelovanje u smjeru promjene mišljenja, pokajanja i slobodno možemo reći – obraćenja.

Želim čitateljima ove knjižice neka ih redci koji slijede ohrabre i potaknu na osobni doživljaj sličnih iskustava vjere, koja će možda determinirajuće utjecati na njihove živote.

Dr. Imre Kiss
duhovni ravnatelj škole za
svećenike u Loppianu (Firenze)

Za mene je to Božićna pripovijest

Ivan 1, 9

U današnjemu svečanom evanđelju smo čuli:
„Riječ je

...došla na svijet... da onima koji ju primiše podade moć da postanu djeca Božja.” Pravi Božić ima onaj čovjek koji prihvati Isusa. Isusa koji u ljudskome obličju moli od nas smještaj. U našim srcima, a nekad i u našim domovima. Želio bih u vezi s time ispričati jedan osobni doživljaj. Premda se nije dogodio na Božić, meni je ipak prava Božićna priča. Ima tomu više od dvadeset godina. Nije prošlo puno vremena od moga imenovanja za župnika u gradiću Eleku blizu rumunjske granice, kada sam se u noći sa subote na nedjelju, oko pola tri probudio na vrlo snažnu zvonjavu na vratima župnoga stana. Pogledao sam kroz prozor i vidio tri čovjeka prilično loše vanjštine kako stoje na ulici ispod prozora. Jedan od njih je natučajući mađarski zamolio da ih pustim u župu i primim neka se ugriju do pet sati ujutro. Vani je bila studena zima, moglo je biti i deset stupnjeva ispod ništice. Upitao sam ih odakle dolaze, na što je jedan izjavio da su iz Braşova, te su upravo prešli preko rumunjsko-mađarske granice. Pitao sam ih

zašto ne idu u čekaonicu na autobusnom kolodvoru?
„Zato što je i tamo hladno” – odgovorili su.

Ustanovio sam kako na temelju njihova izgleda svašta mogu očekivati. U župi je samo jedna soba bila grijana, moja spavaća soba, dakle trebao sam ih tamo pustiti. Ako to napravim, onda prihvaćam i posljedice, dakle potpunu prepuštenost. Nisam znao što je istina od onoga što su mi rekli. Jedino je bilo neprijeporno kako je vani zaista vrlo hladno. Pomislio sam na to da moram ljubiti bližnjega, pa prema tome u ovom slučaju (napose) trebam preuzeti rizik za Boga. No, dakako, bio sam svjestan da se „svašta može dogoditi”. Rekao sam im neka uđu. Jedan od njih, koji je do tada najviše govorio, nastavio je na lošem mađarskom jeziku pričati i pričati. Drugi je tek jedva promrmljao pozdrav, a treći nije čak ni podigao pogled, nego je glavu duboku uvukao pod ovratnik kaputa te je ušao držeći ruke u džepovima. Bilo je razvidno kako su potpuno promrzli.

Uveo sam ih u svoju sobu. Brzo sam im pripremio vrelo čaj i ponudio im ga zajedno s nešto malo hrane koliko sam imao. Prihvatili su je. Donio sam im i nekoliko dušeka na koje su odmah legli. Navio sam budilicu da zvoni u pola pet, a potom sam i sam legao u postelju, dakako svjestan svega što se može dogoditi.

Pomislio sam kako bih trebao ostati budan do zore, ali sam se potom sjetio da je idućega dana nedjelja. Moram se odmoriti da bih bio u stanju odgovoriti zahtjevima svoje službe i svećeničkoga zvanja. Osim toga, što bih mogao učiniti, ako me trojica napadnu. Sve to se dogodilo davno prije nego što su izmislili mobitele i modernu tehnologiju.

Povjerio sam sve Božjoj providnosti te sam ubrzo zaspao.

U zoru nas je probudio zvonki glas budilice. Ustali smo, ali je jedan od njih zaspao toliko duboko da se činilo kako ga nećemo uspjeti razbuditi. No, ipak se naposljetku i on pridigao. Poslije toga su me zamolili da im dam novaca za putovanje. Dao sam im 300 forinta i potom su otišli na jutarnji autobus. Nakon njihova odlaska zahvalio sam Bogu i nastavio spavati.

Toga sam dana slaveći mise u propovijedima detaljno ispričao ovaj slučaj koji je među vjernicima izazvao snažnu reakciju. Redom su dolazili i govorili mi kako tako ne smijem postupati. Upozoravali su me na to što mi se sve moglo dogoditi. Mnogi od njih su se zaista uznemirili i suosjećali su sa mnom, a druge je zapanjila činjenica da se radilo o stvarnome

dogadaju iz realnoga života, a ne samo o nekoj prisposobi. Zaključili su da se radi o smrtno ozbiljnoj stvari. Dakle, ovaj je događaj izazvao brojne i burne osjećaje i snažno je utjecao na duše vjernika.

Nekoliko mjeseci kasnije stigle su vijesti koje su dodatno rasvijetlile sam događaj i osobe koje su bile njegovi dionici. I inače je za Elek kao malo mjesto bilo karakteristično da se u njemu uvijek sve doznalo i sve razjasnilo.

Za jednoga od trojice ljudi koji su se predstavili kako da su došli iz „Brašova” ustanovilo se da je bio mještanin, živio je u Eleku. Sva su trojica doista toga dana oputovala ranojutarnjim busom, ali su kod jedne čarde zaustavili autobus, kako bi potrošili novac koji su nabavili „dobro prevarivši svećenika”. Tada sam shvatio da ne mogu prakticirati ovakav način pomoći ljudima. No, u vrijeme kada se događaj odvijao ja sam osjećao da moram preuzeti ovaj rizik. Za mene je to bilo Isusovo Božićno kucanje na vrata.

Addis-Abeba
Poslanica Rimljanima 8,9

Culi smo riječi Svetog Pisma koje se čitaju na današnji dan:

„Ali vi niste u tijelu, već u Duhu, ako zbilja Duh Božji prebiva u vama”. Što to znači? Pojasnit ću to kroz jednu zgodu iz vlastitoga života. Godine 2002. dobio sam odmor radi odlaska na stručno usavršavanje. Moji pretpostavljeni su me pitali jesam li spreman otputovati u Kamerun.

Kroz nekoliko trenutaka mi je glavom prošlo kako nikada u životu nisam čak ni maštao o tomu da odem u Afriku. Osim toga, imam problema sa zdravljem već i ovdje u domovini. Tamo ću sasvim sigurno dobiti malariju, a od toga mogu čak i umrijeti... Osim toga uopće ne govorim engleski jezik, a na svakomu novomu mjestu se jako teško snalazim. S ljudske je strane ludost upuštati se u ovakvu avanturu, ali sam bio uvjeren da u slučaju odbijanja ovoga izazova Bogu kazujem „ne”.

Zbog toga sam odlučio prihvatiti poziv te sam odgovorio: „Naravno, idem.” Premda je moj pristanak dan za boravak u Kamerunu, uskoro je

postalo razvidno da trenutačno tamo ne mogu otići. Umjesto toga su me uputili u Nairobi u Keniji. Za jednoga čovjeka iz Europe razlike između ova dva mjesta čine se golemima. U Kamerunu su klimatski čimbenici izuzetno nepovoljni. Tamo su velike prašume, obilne kiše, sparni, vlažni zrak, insekti, zmijske... Nasuprot tome su u Nairobiju i njegovoj okolini savane i mnoga omiljena turistička mjesta. Meni su ih opisali kao zemlju trajnoga proljeća.

Ovu promjenu sam doživio kao da me je Bog upitao: Jesam li spreman otići u Kamerun, koji je u svim aspektima krajnje težak? Da? Onda mi valja poći i u Keniju u kojoj su uvjeti neusporedljivo povoljniji. Bog je želio samo moju predanost.

Zbog posebnih okolnosti jedva sam imao vremena pripremiti se za putovanje. Brzo je stigao trenutak polaska. Poslije noćnoga leta zrakoplovom ujutro sam stigao u Etiopiju. Zrakoplov je sletio u Addis-Abebu. Po izlasku iz aviona nisam znao trebam li ja prenijeti prtljag na drugi zrakoplov ili će to obaviti osoblje. Nisam bio zabrinut misleći kako do polaska ovoga drugoga zrakoplova imam još skoro dva i pol sata te ću za to vrijeme saznati što mi je činiti. Međutim, kada sam pogledao gore na sat zapanjio sam se videći

kako on pokazuje dva sata više. Naime, nalazili smo se dvije vremenske zone istočnije. Tada sam shvatio kako preostaje još samo nekoliko minuta do polaska. Nisam se mogao odlučiti trebam li potrčati potražiti svoj kofer ili pak požuriti na novi let u drugom zrakoplovu. No, nisam ni mogao nikamo poći, jer me je jedan strogi aerodromski službenik slao od jednog šaltera do drugog. Nismo naime, razumjeli jedan drugoga s obzirom da nismo govorili neki zajednički jezik. Zato nismo znali međusobno komunicirati, niti se sporazumjeti. Poslije posjeta trećega-četvrtoga šaltera uvidio sam kako kod sebe imam puno manje isprava. Pogledao sam u torbu tražeći ih, premda po vlastitu sjećanju nisam ništa spremio u nju. Od cijelonoćnoga putovanja i umora bio sam sasvim otupio, pa mi mozak „nije radio”. Pitao sam se što da radim, kako da tražim dokumente koji mi nedostaju? Imam još samo dvije-tri minute do polaska zrakoplova, a ne znam je li bolje da potražim prtljag ili da požurim na let?

Bio sam posve zbunjen i neodlučan, čak i oko toga što želim, kako da postupim. No, znao sam da svaka pogreška odnosno zabuna povlači za sobom vrlo ozbiljne posljedice. Tada sam rekao Isusu: Isuse, ja

ne znam čak ni to što da želim. Sada više ni ne želim ništa drugo, samo ljubiti. Potom sam se nasmiješio strogom aerodromskom namješteniku što je sasvim promijenilo njegovo držanje. Mahnuo mi je rukom dajući mi do znanja da čekam. Sljedeći trenutak mi je već nosio izgubljene dokumente. Više mi nije izdavao zapovjedi kojima bi nešto zabranjivao, nego mi je, požurujući me, pokazivao kamo mi valja poći. A ja sam jurio koliko sam mogao. Moje avanture time dakako nisu završile, ali sam naposljetku ipak „uhvatio” let za Nairobi.

Bog mi je dao lekciju koja glasi za cijeli život i može se primijeniti u svakoj prigodi: meni mora biti prvo i najbitnije ljubiti bližnjega koji je pored mene. Uz svijest o tome da će se sve ostalo tome pridodati. Kao što kazuju riječi Svetog Pavla: valja mi živjeti po Duhu.

Baka
Matej 11, 28

Današnja misao iz Svetog evanđelja pruža pravi odgovor na svaki nerješivi problem u našem

životu. Isus kaže: „Dođite k meni svi, koji ste umorni i opterećeni, ja ću vas okrijepiti.” ... „Uistinu jaram je moj sladak i breme moje lako.”.

Što sve možemo zahvaliti ovome Isusovom obećanju? Oživljujući jedan događaj iz života moje bake, spominjem se gore narečenoga Isusovog obećanja.

Moja baka po maminoj liniji udala se kada je imala šesnaest godina, a s 21 godinom već je na svijet donijela svoju treću kćer. Mislila je da to ne može dalje ići tako, nije kanila nastaviti rađati djecu, ali nikako nije željela počinuti abortus, niti koristiti sredstva „zaštite od trudnoće”. Umjesto toga se počela redovito, odano moliti, želeći od Gospodina isprositi da ne rađa više djece. Neka joj dragi Bog dade nositi bilo koji križ, ali neka joj se ne rodi više djece.

Poslije toga se, rodivši troje djece, počela toliko gojiti da su se svi okretali za njom kada bi prošla ulicom. I ja sam je upoznao u tome već deformiranom obliku, kada je imala čak 140 kilograma. Pobolijevala je, imala je težak bruh, zbog kojega je morala stalno nositi trbušni pojas. Uvijek se patila zbog zdravstvenih poteškoća. Redovno je išla po bolnicama, kod liječnika, što je za sobom

povlačilo znatne materijalne troškove. Jednom prigodom joj je liječnik priopćio kako ima takve bolesti unutarnjih organa, zbog kojih više ne može imati djece. Vjerovala je kako joj je Bog uslišio molitve. Cijeloga života je mirno podnosila sve bolesti i narečene životne križeve kazujući kako si je ona sama sve to molila.

U međuvremenu su njezine kćeri postale adolescentice, te su u njihov dom već dolazili udvarači. Onda su se kod moje bake pokazali znakovi mučnine, pa je opet zatražila medicinsku pomoć. Išla je od jednoga liječnika do drugoga na razne preglede i to je trajalo sve dok joj u Szegedu jedan liječnik nije priopćio: „Gospođo, vi ste trudni i uskoro će se pokrenuti plod u vašoj utrobi. No, naravno, trebate pobaciti, jer stavljate život na kocku.” Baka je odgovorila kako ne želi pobaciti. Pozvali su kod liječnika i njezinoga supruga, moga djeda. Ni on nije želio pristati na pobačaj. Liječnik je na to počeo vikati kako će ubiti svoju suprugu. No, njih dvoje nisu popuštali. Otišli su doma odlučivši da će prihvatiti Božju volju. Kako On odluči, tako neka bude. Ako umre, neka bude Njegova sveta volja.

Dijete je rođeno na vrijeme, bez liječničke intervencije. Poslije tri kćeri, u obitelji je rođen i

jedan dječak. Na svijet je došao zdrav i postao je ljubimac cijele porodice. Kada je odrastao, postao je odjelni predstojnik, ozbiljan šahist, uspješan i dobar čovjek. Baka nije živjela dugo, ali je podigla i to svoje najmlađe dijete.

Poruka koju sam ja iščitao iz ovoga događaja je sljedeća. Baka se uvijek obraćala Isusu, kada god je životne teškoće osjećala nepodnošljivima. A mi, njezini unuci smo, doduše tek u zrelijoj dobi, uvidjeli koliko ozbiljan teret je ona nosila, ali i to da je on ipak bio lagan, jer je Isusovo breme lako i jaram je Njegov
sladak.

Čišćenje groblja *Rimljanima 8, 18*

Sveti Pavao nas upozorava da „trpljenja sadašnjega vremena nisu ništa prema slavi koja će se objaviti na nama”. Ova izjava upućuje na slavu vječnoga života. Ali često se već i u ovozemaljskomu životu osvjedočujemo o ovoj slavi. Želio bih podijeliti jedan takav vlastiti doživljaj.

Devedesetih godina prošloga stoljeća imenovan sam župnikom u jednomu novomu mjestu. Grad je imao svoje crkveno groblje, pa sam ga otišao pogledati. Vidio sam kako su stari grobovi prekriveni divljim ružama, raslinjem i visokim listopadnim grmljem goji (*lycium barbarum*). U sebi sam pomislio: kakva džungla? Ali mi je odmah sinulo kako je moja zadaća dokinuti ovu „prašumu”.

No, s kim? Članovi crkvene općine su, doduše, činili puno za Crkvu, ali su oni bili ljudi poodmakle dobi. Osim toga je moja zadaća pronositi Radosnu vijest, a ne krčiti divlje raslinje. Na trenutak sam pomislio kako je groblje izdržalo u ovakvom stanju

desetljećima, pa će podnijeti i ovih nekoliko godina dok ću biti ovdje.

Pokušao sam se umiriti. Pokušao, kažem, ali nisam uspio. Polako se problem groblja preobrazio skoro u neku vrstu moje noćne more.

Uoči Božića je gradonačelnik pozvao gradsko čelništvo na jedan forum. Pozvan sam i ja. Jedna od točaka dnevnoga reda bila je i rasprava o tomu što bi tko od nas volio napraviti za grad. Razmišljao sam što bih ja mogao predložiti, jer moram nešto kazati. Pala mi je na pamet ideja o raskrčavanju i uljepšavanju groblja. Tu svoju namjeru sam kazao na spomenutom sastanku. Tada se oglasio vođa Radničke stranke i rekao da me njegova „Partija” i dvadeset njihovih članova podupire. Svi su gledali začuđeno. I sljedeći govornik, čelnik udruge mnogočlanih obitelji, također je obećao pružiti pomoć. Međutim, poslije toga sastanka je vrijeme prolazilo, ali nismo poduzimali ništa.

Prvih dana siječnja dobio sam volju malo se progibati, a i zaintrigirala me je stvar, napose način na koji bi se uopće ova šuma goji grmlja mogla ukloniti. Uzeo sam alat i otišao na par sati na groblje. Prijao mi je rad i sav sam se unio u posao. Bio je

velik snijeg i rijetko je tko dolazio na groblje, ali me je netko ipak opazio i proširio mjestom vijest kako „Župnik čisti naše grobove od grmlja! Čak mu je i lice bilo krvavo.” Ja to nisam vidio, ali mi je vjerojatno neki trn ogrebao lice. Nakon što je ova vijest projurila mjestom, počeli su dolaziti svi, i oni koji su obećali doći, ali i oni koji nisu. Poslije polugodišnjih radova očistili smo groblje od nepoželjnoga grmlja.

O tome se pročulo i među mještanima koji su na radu u Njemačkoj. Snimljena je i video-kaseta koju je na projekciji pogledalo tristo-četiristo zainteresiranih.

Uvidio sam da niti tisuću propovijedi ne bi polučilo uspjeh kakav je ostvaren programom raskrčivanja grmlja na groblju. Naročito je bilo iznenađujuće to što se Isusova Radosna vijest osvjedočila vjerodostojnom.

Međutim, ovo grmlje je za mene bilo križ kojega sam se na bilo koji način želio osloboditi. Ali kako me je Bog gotovo natjerao prihvatiti taj križ, tako sam se već u sadašnjemu, ovozemaljskome životu uvjerio kako se ovovremene patnje ne mogu usporediti s nadolazećom slavom i radošću koja nas očekuje.

Nastavnik tjelesnog odgoja *Luka 17, 6*

Culi smo Isusove riječi u današnjem Evanđelju: „Ako imate vjeru kao zrno gorušičino i kažete ovome dudu: 'Iščupaj se s korijenom i presadi se u more!' poslušat će vas.” Sada bih želio govoriti o tome kako sam ja „pustio korijene” u jednoj školi.

U našoj seoskoj školi se više nitko nije sjećao od kada nije bilo vjeronauka. No, promjenom vlasti 1988. godine je i tu počela nastava vjeronauka i to upravo u vrijeme kada sam ja bio tamošnji župnik. Kako sam to doživio?

Uoči početka školske godine sam s nekim kolegama svećenicima odlučio posjetiti jednoga bogoslova kako bismo ga ohrabрили uoči zaređenja. Mislili smo da će mu to biti na korist. S naše je strane to bila služba ljubavi prema njemu i prema Bogu. Stanovao je u Starinu (Drávasztára) u Baranjskoj županiji, pa nas je očekivao dugi put. Kada smo se dogovarali za dan posjeta, svima je najpogodniji bio petak uoči početka školske godine. Pristao sam poći na taj put, premda sam bio svjestan da ću se vratiti tek kasno noću, vrlo umoran. A narednoga dana, u subotu ujutro u pola

osam je u mjesnome Domu kulture bila zakazana svečanost početka nove školske godine. Za mene je taj događaj bio vrlo važan, jer sam se tada trebao prvi put pojaviti pred nastavnicima i mještanima i započeti službu u novoj sredini. Očekivao sam da ću toga jutra, nakon dugoga putovanja biti pospan i mamuran, pa će radna sredina, nastavnici i mjesno pučanstvo o meni steći loš utisak. No, pouzdao sam se u Boga, ufajući se u Njegovu pomoć, te sam prihvatio rizik putovanja u Starin. Mislio sam da je važnije povinovati se Božjem pozivu, nego li baviti se time hoću li uspješno započeti godinu. Pouzdajući se u Boga i Njemu se povjeravajući pošao sam, dakle, u Zadunavlje.

S kolegama svećenicima posjetili smo narečenoga bogoslova, a zatim smo u sumrak krenuli natrag. Vozeći se u trabantu, put je dugo trajao. On je bio još duži zbog toga što se nisam izravno vratio u novu župu, nego sam prvo kolegu svećenika odvezao njegovoj kući u okolici Pešte. Zbog toga sam napravio ne baš mali dodatni put. Tek potom sam krenuo doma. Tih zadnjih dvjestotinjak kilometara sam vozio sam u mrkloj noći, kada me je umor već prilično savladao. Kada sam napokon stigao doma, dugo nisam mogao zaspati. Zato sam te noći jedva

sklopio oči. Ujutro u pola osam već sam bio na otvorenju školske godine, ali sam se od umora osjećao kao opijen i potpuno izmrcvaren. Okružen mnoštvom nepoznatih ljudi, koji su živahno kružili okolo, ćutio sam se kao da sam daleko od pućine, na sredini mora i nemam nikoga za koga bih se mogao uhvatiti. Svakoga trenutka sam osjećao kako ću lagano utonuti u san. Zato sam sve snage uložio u to da oći zadržim otvorenima i da se ni na koji naćin ne izblamiram. U oćajanju i zabrinutosti nadao sam se kako moćda nitko neće poćeljeti razgovarati sa mnom. Doista se to dogodilo. Pri mom dolasku na svećanost ravnateljica me je doćekala i usput kratko pozdravila, ali ona zaista nije imala vremena za razgovor. Ostali nastavnici su bili zaokupljeni svojim razredima, Ńto im je dobro doćlo da me ne moraju ćak ni pozdraviti, dapaće, ni primijetiti kako se ne bi pronijelo mjestom da su on ili ona „dobri sa svećenikom”. Tako sam izbjegao svaki kontakt s nastavnim osobljem. Svećanost je okonćana a da ni s kim od njih nisam morao razgovarati. Bilo je to veliko olakŃanje i potvrda da me je Boćja beskrajna snalaćljivost saćuvala od toga da se osramotim.

Narednih dana sam počeo podučavati vjeronauk. Među nastavnicima je bilo i onih koji su dolazili u Crkvu, ali puno njih ne samo da nije išlo na mise, nego nisu prilazili ni blizu Crkve. Ja sam želio ljubiti svakoga od kolega nastavnika, a ponajprije onoga koji je bio najudaljeniji od Boga. To je pak bio jedan nastavnik tjelesnoga odgoja, kojega bih mogao opisati kao hladno ravnodušnoga. On mi je odgovarao na pozdrav samo ako je baš jako morao. Uvjeravao sam sebe kako je upravo taj pedagog prvi među mojim bližnjima i njega moram posebno i nadasve voljeti.

On je u to vrijeme bio i trener mjesne nogometne momčadi. Ranije sam i ja igrao u seoskoj momčadi, ali ne i u to vrijeme. Nisam išao ni na utakmice kao gledatelj, no od tada sam se počeo zanimati za rezultate. Svake nedjelje navečer sam zamolio igrače ili navijače da mi opišu što se dogodilo na nogometnoj utakmici. Tako sam u ponedjeljak prijepodne, dolazeći na sat vjeronauka, točno znao sve što se dogodilo na utakmici. Srećom u tom vremenskom razdoblju je momčad bila uspješna, pa sam uvijek raspolagao s dosta povoljnih informacija o njima. Kada god sam nastavnika tjelesnoga susreo u

školi oduševljeno sam mu kazao kako sam čuo da je Pisti Magyar predriblao ili pretrčao cijelu protivničku obranu, ... da su dečki pobijedili vječnog rivala... itd.

Kako sam toga nastavnika i trenera viđao svakoga ponedjeljka, stoga sam mu redovno mogao izraziti priznanje i divljenje zbog uspjeha, radovati se s njim zbog rezultata koje je postigao kao trener s momčadi...

Jednoga ponedjeljka u studenom stigao sam prijepodne u školu. Na drugome kraju hodnika dugoga četrdeset metara razgovaralo je osam nastavnika, među kojima je bio i nastavnik tjelesnog odgoja. Čim me je vidio, odmah je ostavio svoje sugovornike, skoro trčeći je došao do mene i ispričao mi dramatične okolnosti koje su prethodile posljednjoj pobjedi.

Nikada mu nisam govorio o vjeri, ali me je početkom prosinca upitao bi li njegova kći mogla nastupiti u betlehenskoj predstavi u crkvi. Naravno, radosno smo je prihvatili. Nedugo potom me je zamolio da njegova kći počne pripravu za prvu pričest. Poslije obvezne nastave djevojčica je pristupila prvoj pričesti, a njezini roditelji su počeli dolaziti u crkvu.

Kasnije sam posjetio njegovu obitelj te je među nama nastao iskreni, prijateljski odnos. Mislim da u ovome slučaju nije bila riječ samo o tome da je stvoren lijep odnos s jednom obitelji, nego se radilo o nečemu puno većem. Značilo je to da je jedan vrstan nastavnik, koji je bio uzor učenicima, od tada svojom nazočnošću Boga približio svojim učenicima. Može se taj slijed i dalje nastaviti, jer je i roditelje te djece usmjerio prema dobrome. Ali ovo je samo jedan mali isječak iz cjeline.

Posebna je priča način na koji je uspostavljen kontakt s drugim nastavnicima u školi. Pribivao sam svakome sastanku nastavničkoga kolegija. Nisam ništa drugo činio, osim što sam skupljao mrvice lijepoga i dobrog od nastavnika. A na kolegijima sam pred svima potom o svakome nastavniku iznosio njegova dobra svojstva. To je u velikoj mjeri pomoglo da sam sa skoro svakim od njih uspostavio istinski prijateljski odnos.

Vraćajući se na samu svečanost otvorenja školske godine mogu kazati da sam tada osobno doživio veliku Božju pomoć. Otišao sam na Njegov poziv na dalek put posjetiti bogoslova i vratio se strašno umoran. Takav sam se pojavio na otvorenju školske

godine, ali me je Gospodin zaštitio, pa to nitko nije primijetio. Ja sam s pouzdanjem u Boga bio spreman diskreditirati se pred brojnim pedagogima, koje sam u trenutku otvaranja školske godine doživio kao more nastavnika. No, tijekom vremena je moj odnos s njima sasvim promijenjen i postali smo dobri prijatelji. Osjećam da sam tom prigodom ja bio dudovo drvo iz Isusove prispodobe, koji je u moru distanciranosti i nevjere usadio korijenje.

Božja volja *Rimljanima 8,26*

U današnjem čitanju Svetog Pisma Sveti Pavao piše: „A tako i Duh dolazi u pomoć našoj slabosti, jer mi ne znamo moliti se kako treba.”

Prije nekoliko godina sam imao jedno veliko otkriće. Do tada sam se uvijek molio tako što sam izabrao neku najljepšu, najbolju, najsvetiju stvar te sam se molio za njezino ostvarenje. Želio sam da se to realizira.

Zatim je to nekako uspjelo, ili nije. Znalo se dogoditi da je unatoč mojim najboljim nakanama realizacija završila zlosretno. No, i u idealnim slučajevima je rezultat bio banalan. Postao je to ljudski rezultat. Nešto što jedan od sedam milijardi ljudi, zrna praha mogu postići. Tada je uslijedio trenutak kada sam spoznao da me Bog beskrajno voli i da ima plan u vezi svakoga trenutka moga života. A to što Gospodin želi, to je uvijek beskonačno veliko. Postalo mi je razvidno da Božju volju ne sprečavam samo svojim grijesima, nego i svojim najljepšim, najsvetijim ljudskim željama.

Dakle, po svaku cijenu mi valja željeti samo jednu

stvar, a to je neka se ostvari Božja volja. Sve ostalo mogu željeti samo uvjetno, ako je to Božja volja.

To pak ne može spriječiti ni čovjek, ni okolnosti, jer je Bog Svemoguć. Mogu to onemogućiti jedino ja, ali ne samo svojim grijesima. Njima to činim dakako, automatski. Ali mogu to zapriječiti i svojom ljudskom voljom. Zato, jer mi Gospodin ne oduzima slobodnu volju.

Međutim, što je Božja volja? Ne znam, ali se svim srcem molim za nju, i želim njezino ostvarenje. Božja ljubav jamstvo mi je da će se ta volja doista i oživotvoriti. Ali ne na način da će to Bog očitovati jednom, nekad. Ne. Jer kada god kažem: „Budi volja Tvoja”, onda sam već unutra.

Sigurno sam, tako reći, „na lošem mjestu” zbog svojih grijeha, ljudske volje, ali ako kažem: kajem se zbog svega, onda je od toga trenutka već spreman novi „plan trase puta” koji mi Božja Providnost određuje, kao u GPS-u! Ovaj plan je, uzimajući u obzir sve ukombinirane elemente, za moj sadašnji „ja” najbolji mogući. Najbolji je za mene osobno, ali time dajem najviše svima drugima. Potpuno sam, dakle, u Božjoj volji. Ostajem tamo do sljedećeg trenutka, jer čak i ako to ne kažem, ipak iznova i

iznova iskoračujem od tamo. Dakle, slijedom toga moram se uvijek iznova vratiti pod Božju volju. S obzirom da ja to sam nisam u stanju ostvariti, molim Blaženu Djevicu Mariju da mi pomogne vratiti se tamo. Ja ne znam što je Božja volja, ali činiti mi je ono što držim najvjerojatnijim da Gospodin želi i traži od mene. To pak prepoznajem po onome što mi On pokazuje, ili me pak, mimo moga znanja, vodi prema tome.

Moja je zadaća potpuno se otvoriti i predati pazeći na svaku okolnost, obvezu, Božji znak, te tako tražiti Njegovu volju. Zatim mi valja slijediti ono što prepoznajem kao Božju volju. Baš kao jedan vrhunski nogometaš svjetske klase koji uvijek obraća pozornost na svaki detalj i aspekt, te čiji svaki pokret usmjerava upravo taj cilj. Taj pokret objektivno može biti pogrešan. Primjerice, na klinici sam ušao u drugu bolesničku sobu, a ne u onu koju sam tražio. Tada su mi medicinske sestre i liječnici željeli pomoći. Pitali su me kako se zove bolesnikova majka? (U Mađarskoj se u svim ispravama upisuje majčino, a ne očevo ime – op. prevod.). Odgovorio sam da ne znam. Onda su me pitali odakle je bolesnik došao? I na to sam odgovorio da ne znam, jer sam svećenik, ne

poznajem ga. Tako se naš razgovor pretvorio u ispovijed vjere, u Credo. Činjenica da sam otišao tamo bila je objektivno zabuna s moje strane, ali me je Bog želio poslati kod tih zdravstvenih djelatnika.

Mogu biti i u nesigurnosti. Isus je uvijek slijedio Božju volju, ali je ni On nije uvijek vidio. Bio je nesiguran na primjer kada je uzviknuo: „Bože moj, Bože moj, zašto si me ostavio?”

No, kada smo u Božjoj volji, onda je zajamčen veliki krajnji učinak. Gospodin ne pokazuje svaki rezultat, dapače... samo nekada daje znak. Pokazuje nam samo onoliko, koliko nam je potrebno.

Jednom mi je pokazao kakve velike stvari ostvaruje iz mojih banalnih činidaba. U godini svećeničkoga jubileja grupno smo autobusom hodočastili u Rim. Tijekom putovanja sam, naravno, bio na usluzi starijemu, bolesnomu kolegi svećeniku. Pomogao sam odjenuti kaput, nositi prtljag. To su radnje koje ljudi naprave čak i nepoznatim osobama. Prigodom našega hodočašća je najistaknutiji događaj bila papinska sveta misa. Nakon što smo stigli na Trg Svetog Petra i pronašli svoja sjedala na označenom mjestu, spomenuti me je vremešni brat svećenik zamolio da ga ispratim u toalet. Tada mi je sijevnulo,

zašto me to nije zamolio dok smo stajali vani i čekali. Sada ćemo pak zakasniti na najznačajniji događaj, radi kojega smo hodočastili ovamo. Na sreću, nisam rekao ništa, a u međuvremenu sam razumio: ako je to Božja volja, onda će tako biti dobro. I krenuli smo van. Nama u susret su u valovima stizale tisuće pristiglih svećenika. Skoro su nas pogazili dolazeći nam u susret, a prije nego što bi nas uočili. Zatim su nam ljubazno osigurali prolaz i dobro su nas pogledali. Čutio sam kako svima opet i ponovo poručujemo da je i sada najvažnija ljubav. Nisam razmišljao o tomu koliko smo vremena bili vani, ali smo se vratili na vrijeme. Na svetoj misi se vremešni brat svećenik pod užarenim suncem sve više grčio. Činilo mi se da neće izdržati do konca mise, ali je ulažući svu snagu ipak uspio u tomu. Poslije mise su novinari nacionalne televizije Duna TV, uvidjevši hrabrost i požrtvovnost moga kolege svećenika, napravili reportažu i razgovor sa mnom. Za temu je meni poslužila misao o tome kakvu žrtvu su podnijeli nazočni svećenici da bi došli na papinsku svetu misu. Kamerman je tijekom razgovora vrlo spretno prikazivao patnje oca svećenika, koji je vidljivo ulagao veliki napor kako bi sudjelovao u ovome

dogadaju. Valjda je to bila najveća propovijed u mome životu, jer su mi rekli da je tada tu emisiju gledalo oko dvjesto tisuća ljudi. A sve je počelo tako što sam pružio jednu svakodnevnu, uobičajenu pomoć ocu svećeniku, te time što sam bio spreman propustiti i papinsku misu. Postao sam graditeljem jedne stvari koja je znatno premašivala svaku moju ljudsku zamisao. Jer Božja volja je beskrajno više od naše najljepše ljudske volje.

Naprijed navedeno bih želio dopuniti još jednom važnom činjenicom. Običavam se moliti i za to da se Božja volja ostvari i unatrag. To naravno ne znači da se molim za ponavljanje pojedinih događaja. Želio bih na jednom primjeru objasniti kako zamišljam ostvarivanje Božje volje unatrag. Prije deset godina sam putovao vlakom s nekim. Gospodin je želio da ljubim, i da slijedom toga uslijedi obraćenje dotične osobe. No, ja nisam ljubio. Bog je toj osobi već tada, prije deset godina mogao dati milost obraćenja. Doduše, ne tako kako je Gospodin to izvorno želio (preko mojega čina ljubavi), nego time što je znao da ću se za deset godina ja moliti za to. Posredstvom moje naknadne molitve mogao je dati bit za koju sam se molio, to jest obraćenje. Jer Bogu bit nije u tome

da se to dogodi u vlaku, niti to da do toga dođe mojim tadašnjim činjenjem, nego da tu milost udijeli preko mene. U ovome primjeru je ta milost obraćenje.

Onome tko ćuti da je trajno pokvario bilo što, s velikom ljubavlju poručujem: svaki naš loš čin možemo i naknadno promijeniti tako da postane Božja volja, u smislu naprijed navedenoga. To se može dogoditi posredstvom naših molitvi i vjere, jer Isus kaže: Sve što god zamolite i zaištete, vjerujte da ste postigli i bit će vam!

Ali, kada vidimo rezultat? I tu je stupica. Ishod naše molitve i vjere nikada nije identičan onomu koji vidimo. Gospodin nam daje nemjerljivo više od onoga što je vidljivo, jer nam pokazuje samo onoliko, koliko nam je potrebno. Uvjet je da to molimo razmjerno velikom, djetinjom vjerom.

Vraćajući se na misao Svetog Pavla: U mojoj slabosti mi je u pomoć požurio Duh, jer nisam znao čak ni to kako se trebam moliti. Osjećam da od mene traži sljedeću molitvu: Majko Božja, pomози da u svakom trenutku svoga života budem volja Božja, s drugima, sa svima zajedno i da se to ostvari i vremenski unatrag.

P. S. Sumirajući odgovaramo na pitanje: Na čemu se temelji misao da naše radnje možemo promijeniti tako da one s retroaktivnim djelovanjem postanu volja Božja?

1. Gospodin beskrajno ljubi i mene, kao i sve druge.
2. Što god tražite, vjerujte da će vam se dati.
3. Bog sve zna unaprijed.
4. Učinak naših radnji nije istovjetan s onim što vidimo. Bog iz nas izvlači nemjerljivo više od onoga što nam pokazuje.

Učio je psovati *Matej 13, 30*

Isus nas poučava: „neka sve do žetve i kukolj raste među žitom.” Do kada da ga ostavimo?

Za vrijeme služenja vojnoga roka imao sam jednoga desetara kojemu je veliku radost činilo zapovijedati novacima, među koje sam pripadao i ja. Ja sam pak mislio na to kako je vlast za to dobio od Boga. Dakle, Gospodinu sam bio poslušan i onda kada je desetar zapovijedio da zajedno s još jednim novakom operemo hodnik. Čak i kada je to zapovijedio i šesti, sedmi put. Vojnik koji je zajedno sa mnom dobio tu zadaću skoro je eksplodirao od bijesa, zato što se pozornik („desetar”) izživljava na nama. Jer taj posao nema nikakva smisla i „desetar” samo pokazuje svoju vlast. Bojao sam se da ne doživi moždani udar. Za razliku od njega, ja sam mislio na to kako je meni dobro, jer nemam nikakvih briga. Bog preko desetara, traži od mene samo toliko, da operem hodnik.

Međutim, zabrinulo me je to što je on sasvim pogrešno shvatio moju poslušnost. Upitao sam se do kada trebam ostaviti da se sve odvija u tom smjeru? No, nastavio sam se povinovati njegovim zapovijedima.

To je potrajalo sve do onoga trena kada smo sudjelovali u velikoj vojnoj vježbi. Bili smo na rubu jednoga sela kada su vježbu proglasili završenom te su se oko nas okupila djeca pristigla iz okolice. Tu je djecu „desetar” počeo učiti psovati. Ja sam otišao do njih i preuzeo riječ. „Djeco! Slušajte me! Vidite, ovdje nećete naučiti ništa dobrog, zato svi zajedno idite lijepo svojim kućama. Možda ćemo se još sresti u životu, a možda ne, ali vama je sada bolje poći doma.” I pokazao sam im rukom neka pođu.

Međutim, za vrijeme dok sam ja govorio djeci, „desetar” me je skoro napao, te se približivši mi se na tridesetak centimetara unio u lice i počeo urlati da mi zapovijeda neka se udaljim, da šutim, da odbijam zapovijed, da mi slijedi pritvor, vojni sud... Vikao je, skakutao od bijesa, zarumenivši se skroz kao rak. Ja sam pak mirno, kao da on ni ne postoji, govorio djeci i sa smiješkom im mahao dok su odlazili.

Naravno, bio sam spreman podnijeti sve očekivane posljedice. Osjećao sam da se u svemu treba povinovati predstojniku kojega mi je Bog postavio, dakle u postojećem slučaju „desetaru”. Ali ta poslušnost vrijedi samo do granice grijeha. Kada je zapovijedio grijeh, nagoneći djecu na to i oskrvnjujući njihovu duševnost, morao sam se oduprijeti i spriječiti to. Naime, u takvim slučajevima treba biti poslušan Gospodinu, a ne čovjeku. Svi svjedoci opisanoga događaja zapanjeno su očekivali ishod. Nije se dogodilo ništa. „Desetar” nije rekao ni riječi o svemu. Međutim, u njegovoj se duši dogodila neka velika promjena. On je cijelo vrijeme bio uvjeren da ga se plašim, da sam čovjek sluganskoga duha koji se pred njim želi dokazati kao poslušnik, koji će zauzvrat od njega dobiti neke povlastice. Bog je naposljetku stvorio jednu situaciju u kojoj sam „desetaru” morao pokazati da ga se uopće ne bojim te da mu se, ni ne trepnuvši očima, smijem suprotstaviti.

Vrativši se na poruku iz Evanđelja zaključujem kako je Bog dopustio jednu prigodu u kojoj je upravo On molio da nastupim u korist bližnjega i da ne dopustim korovu da i dalje raste.

Tečaj obuke u autoškoli *Rimljanima 8, 28-30*

U današnjem čitanju iz Svetog Evanđelja čuli smo: „Znamo da onima koji ljube Boga, sve okreće Bog na dobro”..., nadalje da „one koje je izabrao ... njih je i proslavio”.

U ovome kratkome izvratku pronalazimo i gubitak i proslavljanje što sam osobno proživio u događaju koji ovdje opisujem.

Kao mladić sam vadio za tim da steknem vozačku dozvolu. Nadao sam se da ću to moći ostvariti za vrijeme služenja vojnog roka. No, to se nije dogodilo. Poslije mi to nije pošlo za rukom niti u sjemeništu. Međutim, na petoj godini studija sam dobio ne samo mogućnost za pohađanje autoškole, nego mi je to skoro bila i obveza. Tada su nas bogoslove izričito pozvali da se po mogućnosti svi javimo na tečaj u autoškolu.

No, ja sam mislio kako se u posljednjoj godini uoči svećeničkoga ređenja trebam u potpunosti posvetiti Bogu i koncentrirati se na službu koja me očekuje. Znao sam da pohađanje autoškole i polaganje ispita za stjecanje vozačke dozvole zahtijeva puno vremena,

a uz to je i ozbiljno psihičko opterećenje. To je svjetovna stvar koja će mi odvojiti pažnju od zaista bitnoga, naime, od potpunoga posvećivanja Bogu i služenja Njemu i bližnjima.

Naravno, bio sam načisto s time koliko je važna vozačka dozvola, kao i da nije sigurno kako ću kasnije služeći kao svećenik moći polaziti autoškolu. Moguće je da budem poslan u manje mjesto gdje nema autoškole, pa bih tada morao putovati radi polaska tečaja. Osim toga će mi vozačka dozvola trebati i u službi, jer bez nje neću moći nesmetano obnašati svećenički poziv.

Pitali su me ljudi i što će biti, ako ne budem imao vozačku dozvolu, kako ću obavljati dušebrižničku zadaću? Dakle, što mi je činiti? Nisam znao odlučiti, iako sam osjećao da bih upravo radi Boga ipak trebao prihvatiti ovaj rizik.

Kada je ostalim bogoslovima počeo tečaj osvjedočio sam se kako on od njih zbilja oduzima dosta vremena i energije. Neki od njih su još i potkraj godine morali polagati popravne ispite.

Došao je i dan moga zaređenja i posvećenja te početka svećeničke službe. U cijeloj biskupiji je tada jedva bilo mjesta u kojemu se mogao polagati

vozački ispit. Na sreću je, u mojoj prvoj župi u Békéscsabi, kao županijskome središtu, ta mogućnost postojala. Ali su me kao novoga svećenika početne poteškoće toliko zaokupirale da sam odgađao odlazak u autoškolu. Promjena se dogodila u rujnu kada je uslijedilo jedno vjenčanje. Uoči njega me je mladoženja pitao imam li vozačku dozvolu? Odgovorio sam da nemam, ali bih je volio dobiti. Kazao mi je neka „skočim” na njegov motocikl i idemo pravo u ulicu Sámuel utca! Pokušao sam se izvući, pozivajući se na ovaj, odnosno onaj razlog, ali mi je on kazao da ne filozofiram, nego krenem na put! Napola me je na silu „stavio” na motocikl, navukao mi je na glavu kacigu i već je „dao gas”. Pri prijemu u autoškoli rekli su mi da doduše počinje jedan tečaj već prekosutra, koji kreće čim se prijavi 25 polaznika i da ih je već 23 upisano. Kazali su kako je sasvim izvjesno da ću zakasniti, ali ako hoću neka se pokušam prijaviti. Odmah sam otišao na liječnički pregled, te sam dva dana kasnije, na svoje vlastito iznenađenje, i ja sam bio među polaznicima.

U župi sam se za ispit mogao pripremati uz najidealnije uvjete. Naime, služili smo tamo nas četvorica svećenika, pa sam imao vrlo mnogo

slobodnoga vremena. Meni je bilo posebno važno što sam tijekom tečaja obavljao i svoju apostolsku službu, jer sam od dvadesetpetoro polaznika ja bio jedini svećenik. A da sam ispit svojedobno polagao kao bogoslov, onda bih bio tek jedan od 20-25 sjemeništara te bi tijekom tečaja jedva tko obratio pažnju na mene. Međutim, tada sam se odlučio da mi je ljubiti Boga važnije od vozačkoga ispita, ma koliko sam ga jako želio položiti i ma koliko sam znao da će mi trebati tijekom svećeništva. I taj preuzeti rizik, naime, da ću kasnije teže steći dozvolu, pokazao se ispravnim i služio mi je u korist. Osjećao sam se da me je Gospodin posebno odabrao za tu zadaću. Ispit sam uspješno položio. Bog me je proslavio.

Moj poziv
Matej 13,44

Današnje čitanje Evanđelja odnosi se na blago, sakriveno u polju. Kad ga pronađe, čovjek ode prodati sve što ima da kupi to polje. I u mojem životu postoji takvo blago, a to je Bog, kojega sam, izgovorivši „da” za svećenički poziv, na specifičan način odabrao. Potječem iz vrlo pobožne obitelji. Kao dijete sam svakoga dana ministrirao, upoznao sam isključivo dobre duhovne pastire, ali nikada mi nije palo na pamet da bih možda postao svećenik. Velika promjena se dogodila kada sam već bio učenik četvrtoga razreda gimnazije. Za božićni raspust sam se iz učeničkog doma vratio kući u Szeged. Nekoliko dana poslije toga sam se tokom dana otišao pomoliti u crkvu. Tada sam osjetio kao da je netko ispred mene skinuo nekakvo velo i stavio me pred bezodvlačnu odluku. Odmah sam morao izabrati što želim biti. Osjetio sam da je pravo pitanje na koje trebam dati odgovor, želim li biti svećenik ili ne. Ali sam znao i to da će ta moja odluka biti konačna i nepromjenjiva. Ako potvrdno odgovorim, bit ću sretan, a ako to odbijem, onda ću biti nesretan. Bit ću

čovjek koji je već napravio puno toga, ali ni na jedno slovo „i” nije stavio točku.

Ja svećenik? Potpuno sam neprikladan za to. Odgovarati za vječni život ljudi? Kako mi takvo nešto pada na pamet? No, prisjetio sam se Isusova obećanja: „Tko ostavi zbog mene oca, majku, brata, sestru, obitelj i zemlju, dobit će stotruko a uz to i vječni život.” Izgubiti vječni život nije mi bilo ni u primisli. Ali dobiti stotruko! I to već ovdje na zemlji...

To je to! Za to vrijedi podnijeti bilo kakvu žrtvu. I rekao sam Isusu: ja izgovaram „da” za stotruko, ali za to da postanem i budem dobar svećenik, za to Tebe molim, Ti se pobrini. Izišao sam iz crkve tako da sam Mu definitivno predao sve. Nikada u svome životu, niti jednoga trenutka nisam pomislio da sam pogriješio ili se pokajao zbog te odluke.

U sjemeništu sam živio presretan, skoro u ekstazi. Mene je zanimao samo Bog, a tamo smo na predavanjima učili o Njemu. U kapeli smo se obraćali Gospodinu, i uopće sve što smo radili bilo je upravo ono što sam volio. Na hodniku je bila postavljena jedna slika koja je predstavljala Duha Svetoga u obličju goluba. Ispod nje je stajalo: „Dođi Duše Sveti

i upali u nama plamen Tvoje ljubavi.” Kada god bih pogledao na sliku, ćutio sam beskrajnu radost. Znalo se dogoditi da dnevno i po dvadesetak puta prođem pored nje, a taj me osjećaj nije napuštao.

Nikakve probleme nisam vidio, iako ih je sigurno bilo. Međutim, ja sam živio u ozračju beskrajne radosti.

Ubrzo mi je postalo jasno da sam već dobio stostruko od onoga što drugi dobiju za cijeloga svoga života. I sada mislim da sam već tada bio unaprijed isplaćen. To kažem iako znam da bez uvijek novih životnih radosti ne bih mogao živjeti.

Nedjeljom je k meni u sjemenište dolazio u posjet poneki stari poznanik te bismo se družili, razgovarali. Poslije trećega takvoga razgovora sam zaključio da se naše druženje uglavnom sastoji od toga da saslušam sugovornika i njegove žalopojke o tomu kako je njegov život užasno težak. Nakon petoga razgovora sam bio uvjeren da ljudi žele da ih se žali, da se sa sažaljenjem odnosi prema njima. Poslije desetoga razgovora sam shvatio da se ljudi guše od životnih teškoća, a ja pak plivam od sreće.

Međutim, nisam odabrao svećenički poziv zato da pobjegnem od životnih nedaća, nego upravo zato da

podnesem svaku žrtvu. Ali kako ću to napraviti kada ne osjećam nikakvu teškoću.

Počeo sam žuditi za tim da se suočim s nekim problemom. Prolazili su dani i tjedni, a mene su i dalje pratile uvijek nove radosti. Naposljetku sam skoro neizdrživo vapio za tim da me snađe nekakva zaista teška nevolja, kako bih mogao pokazati da sam spreman i na najveće herojstvo. I dogodilo mi se. Tada sam ja jedini, iz cijeloga sjemeništa u Szegedu, pozvan služiti vojni rok. Uslijedile su dvije izuzetno teške godine u mom životu, ali sam ih doživio kao dar i to tako veliki dar, da mi se veći nije ni mogao dati. No, to je već jedna druga priča.

Mala zrcalna slika Blažene Djevice Marije *Luka 1,31*

Danas se spominjemo Blažene Djevice Marije. Ona je svima nama uzor koji valja slijediti.

Volio bih progovoriti o tome kako se život Majke Božje ozrcalio u životu moje majke. Uglavnom citiram iz maminih memoarskih zabilješki.

U današnjem čitanju Evanđelja čuli smo: „Ne boj se Marijo, jer si našla milost kod Boga. Evo, začet ćeš i roditi sina.” I moja majka se zvala Marija. Ja držim darom i to što njezino ime ozrcaljuje Djevicu Mariju. Moja majka je rodila šestoricu sinova i dvije kćeri. Sedmero djece je odgojila. Kako je našla milost kod Gospodina?

Kao mlada djevojka si je skladala molitvu: „Molim se za čisto zaručništvo. Za čisti bračni život. Za sveto majčinstvo.”

Njezina druga molitva, kojoj se uvijek vraćala, glasila je: „Samo se predajem Božjemu planu. Ne kanim pokvariti ono što je On o meni zamislio i odlučio.”

Majka je zapisala: „Vjenčali smo se 1944. godine. Brak smo počeli uz tri dana molitve i suzdržavanje od tjelesnih užitaka.” Dodala je: „U božićnoj noći 1945.

rođeno nam je prvo dijete.” Poslije poroda je ispod svoga prozora čula razgovor ljudi koji su se vraćali s polnočke.

„U veljači 1952. godine pokopali smo našega sina Tamásku. Tada su me svi salijetali, i kolege i rođaci upozoravajući nas da budemo pri svijesti, da nemamo više djece, jer ih ne možemo sve podići. Ja sam međutim, ponavljala samo: Neka bude volja Tvoja! Ja Tvoje djelo nikada neću narušiti. I tako sam u studenom rodila peto dijete.

Naredne, 1953. godine zima je bila nemilosrdno hladna. U slavinama se voda zaledila, pa smo je dugo vremena donosili iz bunara. Novorođeno dijete sam kupala u lavoru, u malo vode. Tada se više nitko nije bavio nama. Socijalnu pomoć nismo dobili, jer nam je nisu dužni dati, kazali su mome mužu na njegovom radnom mjestu, u banci. Ovo moje dijete je Bog obdario posebnom ljepotom i dobrodušnošću. Unatoč činjenici što su, u ta vremena, proganjali u vjeri odgojenu djecu, on je do kraja školovanja ostao odličan učenik. Na koncu je postao pjevač.” Pjevaio je u Japanu i u mnogim drugim državama svijeta.

„Moj sin József rođen je u nedjelju, na Cvjetnicu 1958. godine. Već na Veliki Četvrtak sam se vratila

kući iz bolnice. Ta noć spomenutoga Velikog Četvrtka ostala mi je u trajnoj uspomeni. U jednoj ruci sam držala dijete u pelenama, a u drugoj ruci mi je plakao maleni György (koji je također postao svećenik), a ja sam bila u sredini i plakala sjedeći u naslonjaču. Bila sam slaba i bez imalo snage ... Kada su sinovi zašutjeli, nisam imala mjesta kamo bih položila dijete u pelenama. Stavila sam ga na pisaći stol ispod slike Gospodina našega Isusa i rekla sam:

’Gospodine Isuse, podigni ga i odgoji, jer ja nisam u stanju!’ To sam zamolila svim srcem ... Odgojio ga je, jedva sam to i primijetila! Postao je lijep, dobar, sposoban, pružio mi je toliko radosti sve do danas. Taj moj sin, József postao je slikar vitraja.”

Pet dana prije mamine smrti naš brat József imao je izložbu oslikanih vitraja u budimpeštanskoj Matijinoj crkvi (Mátyás templom) te postav slika u sjedištu Ministarstva nacionalnog kulturnog nasljeđa. O njima je izvijestila i televizija. Na tim je događajima naša majka (nakon što je navršila 86. godinu života) još osobno bila nazočna.

„Jednoga studenoga predvečer smo se moja mala djeca i ja okupili na hrpu oko kamina. Otvorila sam vratašca kamina kako bi nas žeravica još bolje

ugrijala. Leđa sam nam pokrila dekom (jer je soba bila ledeno hladna), a zatim sam zagrlila djecu te sam im pjevala. Pjesmom sam im uvijek uspjela zaokupiti pažnju. Usput sam u sebi molila Gospodina Isusa neka danas djeca više ne traže ništa za jesti, jer nemamo ništa za jelo, a nemam ni novaca. U tišini sam im lijepo pjevala, a oni su slušali.

Iznenada se oglasilo zvonce na vratima. Stigla je jedna starija djevojka (na misi se svakoga dana pričestila) koju sam poznavala tek posredno i nikada se kasnije nije pojavila kod nas. Ušla je u stan i rekla: 'Jutros mi se Gospodin Isus obratio i rekao neka odnesem nešto hrane nekome. Nemojte se uvrijediti gospođo Perlaki, ja sam pomislila na vas. Zatim je iz jedne male košarice izvadila kruh, jabuke, salamu itd. Ja sam joj na to odgovorila: Vas je zaista poslao Gospodin Isus! Hvala vam!'

Mama je zabilježila i sljedeći događaj. „Moja devetogodišnja kći je jednoga dana došla iz škole kući te mi ispričala: 'Draga majko, u obitelji jednoga učenika iz razreda (Roma) rodilo se osmo dijete i cijeli se razred tomu smijao. Njega je to jako pogodilo, jer ih je dotad bilo sedmero, a dečko se toga uvijek sramio... Meni je to bilo poznato...'

Ja sam tada u očajanju pogledala na sliku Gospodina Isusa i iz srca Ga upitala: Kako ću reći tomu svome djetetu da će i ono imati novoga brata, također osmo dijete u obitelji (bila sam tada već u trećem mjesecu trudnoće).

Jednoga jutra mi je kći rekla: 'Draga majko, imala sam vrlo zanimljiv san. Sanjala sam da smo tu na verandi bili tata, ti i ja. U tatinom naručju je bila jedna mala beba u pelenama. Gospodin Isus je otvorio vrata od verande i ušao ... Pogledao me je i rekao: „Dajem vam ovo novorođenče, prihvati ga!’

U tome sam trenutku znala da joj se pojavio Gospodin Isus, pa sam rekla: Istina je kćeri, dobit ćeš brata ili sestru... .”

Mama je svoja prisjećanja zabilježila na papir u dobi od 79 godina. Izdvajam iz njih ovu rečenicu:

„Sada sam nakon svih borbi postala vrlo sretna starica. Bog me čini sretnom.”

Mene sve ovo navodi na misao kako se u životu moje majke na poseban način zrcali pjesma Blažene Djevice Marije: „Odsad će me, evo, svi naraštaji zvati blaženom.” (Luka 1, 48).

Što je satnik želio
Matej 22,35 i Marko 1, 13

U današnjem čitanju iz Evanđelja čuli smo: „A jedan od njih, zakonoznanac, da ga iskuša, upita” Isusa. Pitanje je, dakle, postavljeno sa zlom namjerom. Na drugome mjestu Sveto Pismo bilježi da je „Sotona iskušavao Isusa”. U molitvi Oče naš molimo nebeskog Oca: „Ne uvedi nas u napast”. Zli ljudi, a poglavito Sotona iskušavaju, ali treba li i od Boga moliti da nas ne uvede u napast? Kako bismo to mogli razumjeti, najbolje je najprije raščistiti što znači kušnja, napast. Pri tome dolazimo do dane nam slobode izbora, i to takvoga koji nam se čini ugodnim, privlačnim.

Bog je stvorio živa bića i nežive stvari. Jedan kamen, na primjer, ne može reagirati ni na što. Nema slobodnu volju. Čovjeku je, međutim, Bog dao slobodnu volju. Stalno nas postavlja pred izbor. To možemo nazvati i kušnjom. Razlika između zakonoznanca i Gospodina je u tome što zakonoznanca vodi zla namjera, dok Bog želi da svi imamo zasluge i uspjehe. Kada molimo Oče naš i

zazivamo Ga da nas ne uvede u napast, tada molimo da nas se ne stavi pred toliko težak izbor, koji bi nas mogao dovesti do pada u grijeh.

S tim u vezi želim podijeliti jedan primjer iz vlastitoga života.

Kao vojnog ročnika su me poslije manje operacije nožnoga zgloba, odlučili iz vojne bolnice poslati na rehabilitaciju doma. Prije toga je trebalo riješiti „papirologiju” oko moga zdravstvenoga odsustva. To je potrajalo nekoliko dana. Upravo sam spremao stvari i kretao na otpust, kada mi je časnik za politička pitanja prišao i priopćio mi kako imam posjet.

-Tko? – pitao sam.

- Pa jedan satnik iz Szegeda – odgovorio je.

- Ali, ja krećem na otpust! – uzvratilo sam.

- Ne brinite, ja ću se postarati da na vrijeme stignete na kolodvor – obećao je umirujući me.

- Onda dobro, idem – pristao sam naposljetku.

Susreo sam se s tim satnikom. O njemu sam čuo već ranije, premda ne puno. Bio je inspektor policije u Szegedu „zadužen za svećenike”.

Razgovarali smo kratko o športu i o vojsci. Pitao me je sasvim obične, nedužne stvari. Poslije male

stanke ustao sam i priopćio kako moram na kolodvor kako bih na vrijeme stigao na vlak. Još moram proći i kontrolu na vratarnici.

- O, ne sekirajte se, kazao mi je i objasnio kako će mi on pomoći. Upravo ide u Szeged, pa će me povesti automobilom. Na to sam ga upitao je li to naredba? Ako je naredba, onda ću ostati, ali ako nije, onda moram ići.

- Ma kakva naredba, odgovorio je. Danas poslije podne će biti utakmica reprezentacije. U Siófoku ćemo je pogledati, a poslije toga pravo kući.

- Oprostite, ali molim vas jasan odgovor. Je li to naredba da idem s vama automobilom, ili nije? – ustrajao sam. Postao je vrlo nervozan i ljutit.

- Ne, nije naredba – uzvratio je. Još je jedno vrijeme odugovlačio. Nakon par minuta sam ustao i rekao:

- Oprostite, molim vas, ali ako nema zapovijedi, onda ja idem.

- Onda, sutra ujutro u devet budite na policiji. Rekao mi je i točno gdje se trebam javiti.

Odjurio sam do časnika za politička pitanja i u uredu mu kazao neka izvoli bezodvlačno uredovati da stignem na vlak, kako je obećao. Časnik nikako nije razumio kako to da me ne vozi inspektor doma, ali je

potom ipak telefonirao dežurnomu na porti. Tamo je kontrola obično trajala 20 minuta, ponekad i pola sata. Provjeravali su jesu li u redu češalj, zrcalo, komplet gumba, kao i napuštamo li vojarnu na propisani način. Međutim, ovom prigodom sam se samo javio na vratarnici i portir mi je odmah podigao rampu. Ja sam šepajući, ali trčećim korakom, požurio prema kolodvoru. Tih kilometar i pol puta sam se jako umorio, jer mi je rana od operacije još bila dosta svježa. U posljednji trenutak sam stigao na kolodvor i ušao u vlak. Doma sam stigao nešto poslije ponoći, a narednoga dana sam ujutro u devet sati već bio u zgradi policije. Znao sam da će me tamo primorati na čekanje, pa sam sa sobom ponio jednu knjigu Jenőa Rejtőa. Više se ne sjećam koliko vremena (ali ne duže od jednoga sata) sam morao čekati, dok me konačno nije pozvao u svoj ured. Tamo je opet bilo riječi o športu i sličnim nedužnim stvarima. Ja sam o športu pričao vrlo zaneseno. On se u međuvremenu ubacio u razgovor kazavši da je izvjesno kako sam ja napadač, a on obrambeni igrač. Potom sam zašutio i više ni riječi nisam rekao. Dok je tema bila neutralna, ja sam pričao, ali ništa drugo nisam bio voljan kazati. Kada se uvjerio da nema željenoga napretka,

inspektor je okončao razgovor, te je ljubazno kazao da bi me zamolio neka o ovomu ne govorim nikome. Potom smo se rastali.

Ja sam otišao ravno u sjemenište i tamo sam svima vrlo glasno ispričao kako sam pozvan u policiju na saslušanje i što su me tamo pitali. Ako me sjećanje ne vara čak sam rekao i to da sam zamoljen neka o tome nikome ne kažem niti jednu jedinu riječ. Poslije toga više nikada nisam morao ići na policijsko saslušanje.

Jamačno zato što su zaključili da sam tvrdoglav, ali sam uz to njima bio samo jedna mala beznačajna točkica, nevrijedna da se zbog nje izazove velika pažnja.

Sumirajući sve navedeno, mogu reći da je to bilo iskušenje. S jedne strane da pogledam utakmicu reprezentacije, zatim da izaberem udobno putovanje, kao i da ne dovedem u opasnost odlazak na otpust, što jednome ročniku nikako nije nebitna stvar. Iskušenje je bilo i to da ne izazovem ljutnju predstavnika vlasti, te da od mene zatraži činidbu koja nije grijeh. Bio mi je ponuđen mamac čije bi prihvaćanje dovelo do ovisnosti. Tada bih morao služiti dvojici gopodara, što nije moguće.

Bio sam u kušnji, ali izgovarajući „da” nisam izgubio ništa. Dapače, ostavili su me na miru za cijeli život. Kušnja je, dakle, po mene bila jedan dar dobijen od nebeskoga Oca. O biti da i ne govorim, naime, time mi je pružena mogućnost posvjedočiti svoju vjeru u Boga. No, bio je to dar i za časnike koji su bili dionici ovoga događaja. Oni su, protiv svoje volje, učinili dobro djelo prema čovjeku koji služi Gospodinu. Časnik za politička pitanja tako što se pobrinuo da brzo i bez previše formalnosti napustim vojarnu, a policijski satnik time što je bez želje za osvetom primio na znanje moje odlučno i po njih neugodno držanje i proširivanje vijesti o saslušanju. Prema tome, dugujem zahvalu i njima. Uključeni su u moje molitve.

Ali je Gospodin darovao i one, kojima sam sve to kazao. Tada su to bili mladi bogoslovi, a sada vjernički puk koji sluša i čita ove propovijedi.

Zaključno želim poručiti: Bog daruje i onda kada dospijevamo pred iskušenje. Daruje i nas, a našim posredstvom i druge.

Postoji li spasenje za Kalašnjikova?

Matej 5,44

Poznajemo kršćanski nauk koji kaže da ljubimo ne samo bližnje, nego i neprijatelje. No, trebamo li ljubiti baš svakoga? I one koji uništavaju ljudsku civilizaciju? Na ta pitanja tražimo sada odgovor.

Mihail Kalašnjikov ime je poznato u cijelome svijetu i to ne samo među bivšim i sadašnjim vojnicima, nego i među civilima. Izumitelj je strojnice prozване po njemu. Citirao bih jedan kratak članak vezan uz njegovu oporuku.

Ona se može pronaći u pismu koje je uputio moskovskom pravoslavnom patrijarhu Kirilu. „Bol koja mi duboko pritiska dušu, nepodnošljiva je. Stalno ponavljam jedno pitanje koje mi ne da mira: Ako je moje oružje pobilo toliko puno ljudi, nisam li ja kriv za uništenje zastrašujuće velikoga broja ljudskih života?”

Mihail Kalašnjikov umro je 23. prosinca 2013. godine. Iza sebe je ostavio jedan neprekinuti lanac krvoprolića uzrokovanoga njegovim oružjem. Njegova je strojnica gotovo savršena za ubijanje,

kako glede rukovanja njome, tako i u pogledu učinkovitosti, a usto ni njezina proizvodnja nije skupa.

Preminuli Kalašnjikov nije želio da se u njegov spomen podigne muzej, nego jedan samostan za monahe, kako bi se oni molili za njega i sačuvali uspomenu na njega. Drugim riječima, želio je da se mole za njega.

Zamislimo samo koliko ljudskih života je ugašeno oružjem koje je izumio Mihail Kalašnjikov. Umorstvo svakoga čovjeka je previše. Ne znam, smrt koliko ljudi je uzrokovala ta strojnica, ali ne radi se o stotinama, ili tisućama, čak ni desetcima tisuća, nego o stotinama tisuća, možda o milijunu, ili milijunima ljudskih života? Koliko li je samo obitelji time uništeno, kolika li su djeca postala siročad?

I koliki li može biti broj onih, koji su ranjeni, ozlijeđeni, osakaćeni. Kolikom li je broju ljudi time prouzročena golema patnja i bol? Brojni će cijeli život proživjeti s invaliditetom i poteškoćama koje on nosi.

Bog oprašta i tome čovjeku? I moli i nas da mu oprostimo?

Odgovor na ova pitanja jest: da. To od nas traži onaj Bog, koji može na dobro preokrenuti ovo more nanesenih groznih boli, koje je prouzrokovao Kalašnjikov. Kako?

Prvi čimbenik koji to pomaže naslutiti jest činjenica što patnja ne znači ono što mi osjećamo ili mislimo o njoj. Ona je uistinu, sredstvo kojim Bog mijenja čovjeka. I Isusovo otkupljenje se dogodilo Njegovom patnjom na križu. Bog beskrajno voli svakoga čovjeka i sve želi okrenuti na dobro.

Pomislimo li na to da Gospodin na taj način želi spasiti ljudske mase od vječne patnje, od prokletstva, onda već drugačije gledamo na uistinu grozne stvari, na patnju. Dakle, tada, ove tragedije uzrokovane kalašnjikovom omogućuju mnoštvu ljudi dospjeti u vječno blaženstvo. Bogu je cilj upravo to. Vjerujem da su iz beskonačne Božje ljubavi i milosti i Juda i Kalašnjikov bili sredstva za spasenje ljudi. Sada ne bih detaljizirao u kolikoj je mjeri utjecalo obraćenje Mihaila Kalašnjikova na buđenje vjere brojnih njegovih ateističkih drugova. Zamislimo samo koliko suboraca mu se divilo i isticalo ga je kao primjer. Sigurno se radilo o golemome broju njih, koje je ovime Gospodin približio k sebi. Riječ je dakako o

beskrajno važnoj stvari, ali umjesto toga ja bih želio ispričati kako sam osobno involviran u ovomu pitanju.

Razmišljao sam o tome što u mom životu znači Kalašnjikov. Sa strojnicom koju je on izmislio i koja je nazvana po njemu postao sam vrstan vojnik Mađarske narodne armije. Istina je doduše, da pucnje i sjajne pogotke u metu na svojedobnomu noćnom gađanju, zahvaljujući kojima sam zavrijedio taj naslov, nisam uopće ispucao ja, nego jedan moj kolega vojnik iz Légráda. Međutim, time je Kalašnjikov pomogao i njemu da omogući uspjeh jednome svećeniku, čije je svjedočenje vjere postalo još učinkovitije. Tko zna, možda taj vojnik vječno spasenje može zahvaliti ovomu dobromu djelu? Ako je tomu tako, onda je Kalašnjikov u njegovu slučaju pripomogao ulasku u vječni život. Ovo može zvučati kao apsurd, ali Božja ljubav funkcionira na taj način. Iz svega izvlači i donosi dobro. Pored toga, spomenuto priznanje nije značajno zbog toga što su mene više vrednovali u vojsci, nego zato što je moje svjedočenje vjere u Krista bilo vjerodostojnije i prihvatljivije.

I Kalašnjikovu, odnosno njegovoj strojnici mogu zahvaliti što sam dobio sedam dana nagradnog otpusta. Meni je to tada bio veliki i ozbiljan dar.

A ja, hvala Bogu, nisam pucao ni na koga, o čemu sam svjedočio pred mnogima, dijelom i tada u vojsci, a puno više u svojim kasnijim propovijedima. Isticao sam da radije biram umrijeti, nego pucati, dakle rabiti strojnicu koju je izumio Mihail Kalašnjikov. Gospodin je na taj način uključio i Kalašnjikova u moje svjedočenje vjere, premda on nikada nije ni znao za moje postojanje.

Brojnim sam vjernicima propovijedao svjedočeci vjeru na način da je u to svjedočanstvo nekako bio uključen i Kalašnjikov. Jesu li neki na taj poticaj postali bolji ljudi? U tomu uzročno-posljedičnomu lancu pojavila se nova karika. Što sve dobroga Bog donosi iz stvari vezanih za toga čovjeka.

Ali prava prekretnica koju Gospodin čini preko njega nije u onome što sam spomenuo. Naime, Božje djelovanje ja vidim u tome što On zlo mijenja u dobro.

Mihail Kalašnjikov je, kako smo već naveli, već za života prepoznao kakvim groznim plodovima je urodio njegov život i talent. Kada je stigao pred Sud po presudu, tada se definitivno suočio s neizmjernim zlom koje je prouzročio. Zamislimo zahvalnost koju u tim okolnostima osjeća Kalašnjikov prema onomu tko mu svojim molitvama iz takve situacije pomaže dobiti spasenje.

Za života izumitelj skoro ništa ne bi znao popraviti. Ali gore, s neba preko moga i našega zagovora, želi sve učinjeno zlo promijeniti na dobro, što se uz Božju milost može postići na naprijed opisani način. Preko njega mi je Bog dao takvoga pomoćnika, koji, ako imam vjere kao zrno gorušičino, može nama izmoliti veći blagoslov nego što možemo zamisliti. On će biti onaj koji će nas učiniti velikima, dakako, ne u očima svijeta, nego kod Gospodina. To će se dogoditi objektivnim blagoslovom, koji će preplaviti cijeli svijet.

Oprostiti ne znači samo to da se ja ne ljutim, nego i to da Kalašnjikovu pomognem u tomu da on svojim zagovorom kod Boga bude meni na pomoć u ostvarivanju brojnih dobročinstava.

Bog zna i daje sve potrebno kako bi Kalašnjikov kao pustošitelj čovječanstva postao moj pomoćnik u tomu da postanem dobročinitelj svijeta. To sada čini odozgora.

Čini li vam se sve to jednom dobrohotnom bajkom? Gospodin kaže: „Ako ne budete kao djeca, nećete ući u Kraljevstvo nebesko”. A jedna druga rečenica iz Svetoga Pisma svjedoči: „Onaj tko vjeruje, njemu je sve moguće”.

Semmelweisova proročka sudbina

Luka 4,29

U današnjem čitanju iz Evanđelja čuli smo da su Isusa u Kafarnaumu odveli „do na rub gore... da ga odande bace dolje”. Iz Svetoga Pisma znamo i to da su proroke ne samo proganjali, nego i ubijali. Prorok je u interesu naroda ustajao protiv aktualne vlasti i njezinih nositelja. To znači da bi mi slijedeći Božje nadahnuće i slušajući svoju savjest pomagali ljudima. Na sličan način se događaju stvari i u profanom svijetu, gdje ljudi također zastupaju interese čovječanstva, premda ih pri tome ne vode vjerski motivi. Razlika je u tome što se njih rijetko naziva prorocima.

Mađarskoga liječnika Ignáca Semmelweisa cijenimo kao „spasioca majki”. On je, zahvaljujući svojoj dobro razvijenoj sposobnosti opažanja, iskustvu te pravilnom iščitavanju statističkih podataka, uveo dezinfekciju u bolničke porodiljske odjele. Time je pak znatno smanjena smrtnost žena pri porodu izazvana babinjom groznicom. Šireći svoju metodu suzbijanja te bolesti vodio je borbu s vjetrenjačama protiv istaknutih predstavnika

tadašnjega liječničkoga društva. Ustrajao je na stalnom pranju, čišćenju i provjetravanju operacijskih sala i bolničkih soba, te na čestome mijenjanju posteljine. Kažnjavao je otpuštanjem s posla zaposlenika koji bi radi uštede postavljali prljavu navlaku na posteljinu. Obvezao je liječnike i medicinske sestre da prije ulaska u porodiljske odjele u klornome vapnu (kalcijevom hipokloritu) operu ruke do lakata. To pranje se odvijalo četkom za čišćenje nokata i trajalo je četvrt sata.

Tada su te mjere bile izuzetno nepopularne. Premda mu u to vrijeme nisu bile poznate patogene bakterije, ipak je kao primarijus dokazao prednosti procesa koji se koriste za prevenciju septičkih zaraza u porodiljstvu i kirurgiji. Spoznao je da su babinju groznicu protiv svoje volje uzrokovali upravo liječnici i studenti medicine time što su poslije obdukcije prelazili s patologije na porodiljski odjel klinika. Tamo su pak, ne dezinfirajući ruke, pregledavali trudnice. Doktor Semmelweis je svoja gledišta prakticirao te ih je popularizirao u svojim pisanim radovima, ali na žalost liječničko društvo nije to htjelo prihvatiti. Opće raspoloženje među liječnicima nije mu bilo sklono, pa njegovu praksu

dezinficiranja ruku nisu primjenjivali, iako je na svome odjelu i u praksi dokazao korist koju ta radnja ima. Dapače, kada mu je 1849. godine u Beču istekao rok na koji je imenovan znanstvenim asistentom, ugovor mu nisu produžili.

Šesnaest godina kasnije, 1865. je u Beču upućen na liječenje u umobolnicu Döbling. Dva tjedna kasnije je u tamošnjem podrumu brutalno pretučen te je doskora umro. Njegova supruga je uputila više pritužaba zbog Semmelweisova upućivanja u umobolnicu. Odlučujući o njima tročlani liječnički konzilij je „vidio u tomu mogućnost za njegovo udaljavanje iz javnosti uz medicinsko obrazloženje”. No, njegovu smrt jamačno nisu htjeli. Okolnosti pod kojima je umro ostale su nerazjašnjene. Po mišljenju istaknutoga mađarskoga liječnika, Dr. Endrea Czeizela spasilac majki nije bio umobolan. Obitelj je doskora doživjela nove tragedije. Semmelweisova supruga je kasnije promijenila prezime i postala je ovisnica o morfiju, a sin Béla je počinio samoubojstvo.

Ignáca Semmelweisa možemo nazvati profanim prorokom. Trudio se spasiti ljude. Imao je tešku narav, a obolio je obavljajući svoj poziv, vjerojatno

dok je vršio obdukciju jedne žene umrle od sifilisa. Imao je mnogo neprijatelja među uvrijeđenim liječnicima, jer ih je smatrao odgovornima za smrt mnoge djece. Njegov život nam pokazuje da proroke i njihov nauk odbijaju, ne prihvaćaju. Napadaju ih i proganjaju, pače nerijetko i ubijaju.

Kakvu poruku šalje svima nama?

Ponajprije to da jako puno ljudi želi otkloniti od sebe ulogu proroka. Koliko li samo crkvenih i svjetovnih vođa ne želi na sebe preuzeti taj teret? Neki zbog karijere, a neki jednostavno zbog opasnosti koju ona nosi. Molimo se za njih.

Druga poruka nam je da se susrećemo s prorocima, koji nas suočavaju s neugodnim istinama. U takvim prigodama često počinjemo tražiti nekoga tko nama daje za pravo. Na žalost, brojni su slučajevi kada se oslanjamo na nekakvoga lažnoga proroka koji nas umiruje. Zato uvjeravajmo sami sebe da je proroštvo Božji dar, ako ga prihvatimo s vjerom. Prihvatimo i to da nam bolne istine pomažu postati vrednijim ljudima, te tako možemo više darovati drugima.

Naposljetku valja spomenuti i kako riječ proroka vrlo često odbijamo zato što ih izriče nepoznata osoba, a ne jedan društveno prihvatljivi i poznati autoritet. S tim u svezi navodim i vlastito iskustvo. O

njemu sam puno puta pričao, sada skraćeno i pojednostavljeno upućujem na njega.

Kao i svi drugi, i ja sam često tražio mogućnost da ono što radim napravim na najbolji mogući način. Poslije višedesetljetnoga svećeništva otkrio sam da Promisao u svakome trenutku moga života želi polučiti upravo to najbolje. To je Božja volja. Dostatno je samo poželjeti i već sam unutra. Na tragu te spoznaje revolucionarno mi se promijenio život. Pronašao sam ono najbolje moguće što mogu napraviti.

Isto sam preporučio drugima, mnogim ljudima. Nije mali broj onih koji su mi povratno signalizirali da je i na njihove živote moja preporuka imala izvanredni utjecaj i da od tada mole za to u svojim svakodnevnim molitvama.

I brojnim sam svećenicima priopćio ovo, ili sam im poslao propovijed da je pročitaju. Zanimljivo je, da osim vrlo rijetkih izuzetaka, nitko od njih nije reagirao. Oni ili nisu ni razmišljali o tome, ili nisu razumjeli. Može biti da jednostavno nisu ništa poduzeli, zato što nisu povjerovali u to. Upravo stoga, što ovu misao nisu čuli od nekoga priznatoga teologa, koji je autoritet u crkvenim krugovima. Istodobno ih

pritiska s jedne strane maksimalna pretrpanost obezama, a s druge strane neučinkovitost. A zapravo je Božja volja pravi lijek protiv obadvije ove patnje.

Molimo se za proroke, ali i za same sebe, jer smo na specifičan način i mi također proroci. Molimo se i za to da saslušamo one proroke, koji nam posreduju u prenošenju Božjega dara.

Jesam li loša majka?

Matej 5,45

Druga je nedjelja Uskrsa. Nedjelja Božjega milosrđa. Bog „pušta da sunce njegovo izlazi na dobre i zle.” Dakle, stoji da se to odnosi i na zle. Gospodin nas sve s beskrajnim milosrđem, kontinuirano želi darovati te očekuje od nas da postupamo slično. Mi se bez selektiranja, trajno skrbimo i ulažemo napor služiti na korist svih ljudi.

Svojedobno sam imao uskrsno jaje od čokolade koje sam želio nekome darovati. Poslije Uskrsa sam pitao jednoga poznanika kako je protekao blagdan, na što je on odgovorio kako ga nitko nije posjetio. „Ljudi su nezahvalni” – odgovorio je. Na to sam mu uzvratio rekavši: „Nama Bog na drugome svijetu višestruko plaća za svako dobro djelo”. Njegova reakcija je pak bila: „Ali bi bilo dobro kada bi nam platio već i ovdje na Zemlji.” Tada sam mu darovao spomenutu čokoladu. Bila je lijep i izrazito uskršnji dar. Jako mu se obradovao. O ovome događaju sam se duboko zamislio.

Ja se uvijek trudim poučiti svakoga neka ne očekuje uzvraćanje ni za koje dobročinstvo. No, ovim

darom sam spomenutoga poznanika ipak naveo upravo na suprotno, naime da mu odmah pripada nagrada. Razmišljajući i moleći se, u meni se polako projicirala slika o tomu kako bi Bog volio postupiti u ovom slučaju. Od nas očekuje dvije stvari:

1. Da uvijek želimo darivati.

2. Da mu u punoj poniznosti i s maksimalnim povjerenjem kažemo i budemo svjesni toga „da sam ja nula, a Ti si sve”. Tada će Isus biti u središtu zbivanja, jer bez njega ništa nismo u stanju učiniti.

3. Prva točka sadrži u sebi i potrebu da ljudima uvijek zahvalimo na svemu, da za svako djelo uzvratimo plaćanjem za učinjeno i materijalnim sredstvima, dakle novcem. Međutim, iz narečenoga ne proizilazi napredak u dobromu smjeru. Taj napredak, razvitak će biti Isusovo djelo.

Baš kao u primjeru razmaženoga djeteta. Kada mu damo sve što želi, onda postaje sebično i nesposobno za život. Mi ga činimo takvim, unatoč našim najboljim namjerama.

Prema tome kontinuirano tražimo način kako bismo činili dobro, ali se pritom uvijek obratimo Isusu kazujući kako „ja pridonosim svoj banalni dio,

ali pravi, dobar ishod znaš samo Ti dati”. Nikada ne zaboravimo Isusove riječi: „Bez mene ništa ne možete učiniti”.

U svjetlu svega izrečenoga osvrćem se na jedno konkretno pitanje.

Danas postoji jako puno majki kršćanki, koje daju svojoj djeci sve, ali ne predaju im ono zaista bitno, a to je vjera. Njihova djeca su ili nevjernici, ili pak ne prakticiraju vjeru. Puno majki me je pitalo: „Jesam li bila loša majka? Gdje sam pogriješila?” Prije nego što odgovorim na ova pitanja, želio bih se s nekoliko riječi osvrnuti na različite stupnjeve ljubavi. Postoji vrsta pomoći koju ljudi pružaju kako bi za to dobili priznanje i pohvale. Farizeji su se često rukovodili upravo tim ciljem. Takvi su i mnogi političari. Jedan čelnik je poslao sirotištima više vagona žita nadajući se da će tako na izborima postići bolji uspjeh. U ovom slučaju doista radilo o stvarnoj pomoći potrebitima, a taj je političar već primio nagradu. On nije od Boga očekivao beskrajno veliku nagradu, nego se zadovoljio jeftinom kratkotrajnom ovozemaljskom slavom. Njegova pomoć nije bila nesebična, ali je ipak bila pomoć. No, kršćanska ljubav je jedna sasvim druga razina. Kršćanin se trsi pomoći zato da bi njegovom bližnjem bilo bolje. On u znatno manjoj mjeri očekuje nagradu za to u ovozemaljskomu životu. Ovo je viši stupanj ljubavi.

Novu razinu čini majčinska ljubav. Između ljubavi pojedinih majki dakako ima razlika, ali općenito govoreći neprijeporno je kako je majčinska ljubav izuzetno visoka razina ljubavi u ovozemaljskomu svijetu. Majka uvijek i u svemu gleda interes i dobrobit svoga djeteta. Za to ne očekuje nikakvu nagradu, uzvraćanje, dakle, radi se o pravoj nesebičnoj ljubavi.

Od svih nabrojanih, ova ljubav sličij najviše na onu nesebičnu ljubav kojom nas Bog ljubi i želi našu dobrobit. Dapače, to je ljubav koja podnosi svaku žrtvu za ljude. On je trpio najužasnije boli i najsrमतniji poraz zato da nas otkupi. Možemo se upitati: Je li Isus postupio loše kada je to učinio? Jer svijet je pun ratova, nepravdi, gladi, uništavanja okoliša, flore i faune.

Nama kršćanima odgovor na ovo pitanje daju Isusove riječi: „Nije li trebalo da Krist sve to pretrpi te uđe u svoju slavu?” (Luka 24.26.) Da spasi cijelo čovječanstvo? Vjerujemo da je Isusov poraz samo prividni neuspjeh. On je već uvjerio svijet u to.

Tražimo odgovor na pitanje koje su postavile majke kršćanke, naime: Jesam li bila loša majka? Ne osvrćući se na činjenicu da mi, ljudi nikada ništa ne činimo savršeno, na ovo pitanje ipak možemo s punim uvjerenjem odgovoriti majkama: Ne događa li se to da ove križeve, poraze moraju trpjeti majke

kako bi zajedno sa svojom djecom ušle u Božje Kraljevstvo? Ili kako kaže Sveti Petar u Poslanici Kološanima 3. 3-4: „Ta umrijeste i život je vaš skriven s Kristom u Bogu. Kad se pojavi Krist, život vaš, tada ćete se i vi s njime pojaviti u slavi.”

Svakoj majci tvrdim: Pored toga što nikada ništa ne činimo savršeno, vaša majčinska ljubav sličići najviše na beskrajno nesebičnu i požrtvovnu ljubav Božju (i ljubav najvećih svetaca). Na ljubav onoga Gospodina koji će svako dobro djelo nagraditi sve do u tisuće i tisuće pokoljenja i to ne samo vas majke, nego i vašu djecu.

No prije toga morate proći i kroz Isusov poraz, koji se čini beznadnim. Vjerujte u to da će se vaša djeca spasiti upravo (i) preko vašega doživljaja neuspjeha. To će se dogoditi preko vaše požrtvovne ljubavi i vjere, koju ni u najbezizlaznijoj situaciji ne napušta nada i ufanje u milosrdnoga Boga. Majke kršćanke, vjerujte kako se u vašim porazima ponavlja onaj Isusov prividni poraz koji vodi do uskrsnuća.

Nisam te takvoga poznavao

Ivan 13,34

U današnjemu čitanju iz Evanđelja Isus jednostavno i jasno upozorava na čemu nam valja nastojati i što trebamo činiti. „Zapovijed vam novu dajem: ljubite jedni druge! Kao što sam ja ljubio vas tako i vi ljubite jedni druge.” U ovoj Isusovoj zapovijedi postoji revolucionarna novina ne samo u odnosu na starozavjetne zapovijedi, nego i u odnosu na današnje shvaćanje prosječnog kršćanina.

Osobno sam dugo mislio isto što i mnogi drugi kršćani, naime, da ja volim ljude, i gotovo. Time se ja objektivno osjećam dobro, a i u Božjim očima se doimam dobrim. Ali to nije istina. To je, naime, samo jedan dio cjeline koji je potreban za to da bih stvarno bio dobar.

Poznat nam je onaj vic koji govori o tome da smo učinili dobro djelo time što smo slijepoj starici pomogli prijeći preko ceste na drugu stranu. Samo što ona tamo nije htjela ići. Dakle, kod dobročinstva trebamo obratiti pozornost što i zašto činimo, moramo poznavati i bližnjega i okolnosti, prilike. Isto tako ne smijemo zaboraviti da je uvijek bitno zamoliti

Božju pomoć da bi naše djelo zaista bilo dobročinstvo.

Sve ovo znači da moramo paziti na više aspekata, na same sebe, na to da želimo učiniti dobro djelo, na bližnjega i okolnosti te na Boga.

Jednom prigodom sam išao na misu u susjedno selo. Nisam imao puno vremena, tek toliko da na vrijeme stignem u crkvu. Na rubu sela je jedan stariji bračni par čekao autobus koji je vozio upravo u selo u koje sam išao. Pomislio sam, zašto da im ne pomognem i povezem ih do crkve. Prihvatili su moju ponudu te su sjeli u automobil. Dok smo se vozili prema selu saznao sam da idu do željezničke postaje. Kada su mi to rekli, onda sam počeo razmišljati o tome kako je od crkve, gdje sam ih mislio ostaviti, do željezničke postaje velika udaljenost. Zato bih ih trebao odvesti do centra sela. To znači da ću malo zakasniti na misu, ali podnijet ću tu žrtvu za njih. Odlučio sam, međutim, da ih do postaje ipak neću odvesti, jer po načelu subsidijarnosti i oni trebaju dati svoj dio. Naime, otići do tamo već bi iziskivalo veliko zakašnjenje, što ipak ne mogu napraviti ni zato da pokažem ljubav prema bližnjemu.

Kada su izašli iz automobila, žena ni mi je u ruke utisnula novčanicu od sto forinta. Ne običavamo u takvim prilikama prihvatiti novac, ali ako ga daju čista srca, onda ću ga sada iznimno prihvatiti – prošlo mi je glavom te sam s tom misli u velikoj žurbi krenuo prema crkvi. Na misu sam stigao s malim zakašnjenjem. Narednoga dana mi je čelnik Radničke partije s kojim smo zajedno organizirali natjecanje u šahu, kazao kako me nije takvim poznao.

- Zašto? – pitao sam.

- Pa nije dosta što za novac prevozite ljude do željezničke postaje, ali ih čak ni ne vozite do odredišta kamo žele stići – kazao je.

Potpuno zbunjen i osupnut sam stajao nakon tih riječi. Razmišljao sam kako je moguće da su me toliko pogrešno razumjeli? Jer ja sam u tom slučaju zaista postupao iz čiste ljubavi.

No, poslije sam shvatio koliko sam u krivu. Ja sam se od centra sela do željezničke postaje uvijek vozio automobilom. Riječ je o ravnom putu, s pravom prvenstva, te je kolima do tamo lako doći i ne zahtijeva puno vremena. Ali sam shvatio da je tomu starijemu bračnom paru, pješice, s velikim prtljagom ta razdaljina bila preveliki teret. Dakle, morali su

sačekati autobus, te se njime odvesti do kolodvora, baš kao da ih ja nisam ni povezao. Odnosno, uopće im nisam pomogao. Uz to sam čak prihvatio novac koji su mi dali. Nije se radilo o velikom iznosu, ali su oni mogli zaključiti da je meni bitan novac.

Jednom riječju kazano: iz najbolje nakane sam sablaznio te ljude. Dapače, ne samo njih, nego i onaj široki krug njihovih poznanika, koji su se jedva susreli s ikakvom pozitivnom viješću o nekom svećeniku. Naime, poslije se ispostavilo da su oni pripadali krugu okupljenom oko Radničke partije. Meni je pak ovaj slučaj poslužio kao lekcija za cijeli život, poučio me je da sve što radim, može, unatoč moje najsvetije nakane, završiti negativnim ishodom.

Analizirajmo samo sve po redu. Kao prvo želio sam pomoći, čak i po cijenu žrtve. To je u redu i znači da je polazišna točka bila dobra.

Drugi aspekt analize je obraćanje pažnje na okolnosti. Ja sam pogrešno procijenio udaljenost cilja. U buduće na slično moram bolje paziti, premda mi se opet može dogoditi zabuna i loša prosudba.

Osim toga, nisam poznao narečeni bračni par. Imajući u vidu da se radilo o ljudima potpuno drugačijega svjetonazora, u takvim kontaktima se

treba postupati posebno promišljeno. No, neću ni u buduće poznavati svakoga kome ću trebati pomoći. A grijehiti je ljudski. Bi li rješenje bilo uskratiti pomoć nepoznatima i ići samo na sigurno? Dakako, ne. Ne mogu se odreći od pomaganja ljudima zato što nije sigurno da će sve što napravim biti dobro.

I stigli smo do narednoga aspekta, naime, valja obratiti pozornost i na Boga. Sve što radim moram napraviti svjestan kako moja vlastita nastojanja nikada nisu dostatna. Moja djela neće biti dobra bez Božje pomoći, ma koliko se ja trsio što savršeniije postići najbolji ishod. Uvijek moram moliti Gospodina za pomoć i doprinos u ostvarivanju željenoga cilja. Samo Njegovom pomoći će moja želja doista uroditi dobročinstvom.

Nova pomoć, prema tome, traži od mene puno više, nego da samo činim dobro. No, time još nismo stigli do uzajamne ljubavi, koja je bit nove zapovijedi. Sumirajući sve navedeno možemo ustvrditi kako dobro djelo traži od nas da pazimo na sebe same, na blišnjega, na okolnosti, a prije svega i nadasve na Boga.

Bit ću nogometaš

Danas je nedjelja Svetoga Trojstva. Na taj sam blagdan dugo vremena gledao kao na takvo otajstvo vjere koje nema puno poveznica sa svakodnevnim životom. Tek puno kasnije sam shvatio da je to sam život, koji znači oživotvorenje svih mojih želja. To je moj poziv, cilj koji mi je značajniji od bilo čega drugoga. Ali kako je sve skupa počelo? Bio sam učenik osmoga razreda osnovne škole kada sam se zamislio o tomu što ću biti kada odrastem. Želio sam biti najveći. Upitavši se tko je najveći ili što je najveće, odgovor je bio športaš. A koji je napopularniji šport? Dakako, nogomet. Tako sam odlučio postati nogometaš i to ne bilo kakav, nego najbolji nogometaš na svijetu.

Igrao sam nogomet kod kuće u dvorištu ili na ulici s drugom djecom iz susjedstva, i to uglavnom gumenom loptom. Tata mi je povremeno pričao o velikanima mađarskoga nogometa, „Lake konjice”, o Puskásu, Kocsisu, o zlatnoj generaciji koja je tada postizala svjetske uspjehe. Ali meni su te priče na jedno uho ulazile, a na drugo izlazile. Nisu me

zanimale. Međutim, kada sam odlučio biti nogometaš, onda sam zamišljao kako ću, naravno, biti veći i od Puskása i od Alberta, koji je tada postajao zvijezda u usponu. Želio sam biti centarfor, koji će stalno davati golove. Moja je odluka bila smrtno ozbiljna. Sve sam podredio narečenom cilju. U to vrijeme je Vasas igrao protiv Real Madrida, a ja sam utakmicu gledao na televizoru gotovo kao opsjednut. Vidio sam kako Hento izvodi varke petom, kako igraju najveći svjetski majstori nogometa. Dva tjedna kasnije me je jedan moj poznanik, otac svećenik pitao što ću biti u životu. Ja sam mu rekao: nogometaš.

- Nogometaš? – pitao me je velečasni začuđeno.
- Zašto? – uzvratio sam čudeći se što mu je

neobično u mojoj odluci. Kazao je da sam mogao izabrati i neki viši cilj u životu.

Nisam mu odgovorio ništa, bio sam zapanjen i zamislio sam se o njegovim riječima. Naime, odlučio sam se za nogometnu karijeru smatrajući to nečim najvećim, a on smatra da sam letvicu postavio vrlo nisko. No, počeo sam razmišljati o budućoj karijeri. Prvo pitanje koje sam si postavio jest kada počinjem? Imam četrnaest godina, a Albert je u osamnaestoj

godini već bio reprezentativac jedne od najboljih momčadi na svijetu. Maštajući, zaključio sam kako mi na raspolaganju stoje dvije godine da se dokažem na travnjacima i da me pozovu u reprezentaciju. Prije šesnaeste godine ne mogu bi svjetska zvijezda. Tih sam dana na radiju čuo kako Ferenc Szusza završava nogometnu karijeru. Igrao je dvadeset godina u Prvoj ligi i postigao je 397 golova.

Nastavljajući planirati svoju karijeru izračunao sam da ako uz mojih šesnaest godina, kao previđenome roku kada ću postati zvijezda, dodam još dvadeset godina aktivne karijere, onda ispada da ću igrati do 36. godine života. Zaključio sam naime, kako svjetsko čudo ne mogu biti dulje od dvadeset godina. Prepoznao sam da će tih dvadeset godina vrlo brzo proletjeti, a poslije toga... To je bio razlog što sam napustio ideju o nogometnoj karijeri. Stoga sam grčevito pokušavao odgonetnuti što bih mogao biti, a da je veće od poziva vrhunškoga svjetskoga športaša? Biti političar? Predsjednik vlade? Sve to mi se činilo apsolutno beznačajnim. Pa, što onda izabrati za životni poziv? Nisam pronašao ništa za što bi bilo vrijedno sve žrtvovati. Jer ja želim živjeti samo za najveće stvari. S obzirom da je nogometna karijera

kratkotrajna, a zahtijeva velika odricanja, valjalo je umjesto bavljenja nogometom, pronaći nešto za što mi neće biti teško podnijeti ni najveće žrtve.

Što se nogometa tiče, moram dodati kako sam bio nadaren za tu igru, strastveno sam je volio, a moja odlučnost da uspijem bila je bezgranična. Međutim, ne bih bio zaista dobar igrač, jer sam kao čovjek bio jako nezreo. Planirao sam, naime, postati nogometaš živeći kao kršćanin i jamačno bi me u nemilosrdnomu svijetu profesionalnoga športa jednostavno pregazili.

U tome sam trenutku prepoznao samo ono što neću biti. Tek mnogo godina poslije toga se kao cilj projicirao moj kasniji poziv, služba Trojedinom Bogu. U tomu sam pronašao smisao radi kojega je vrijedno sve žrtvovati. Život u Svetom Trojstvu je stalno darivanje iz ljubavi i prihvaćanje drugoga iz ljubavi, bez obzira na to o kome se radi. U njemu je moguće sve napraviti i to uvijek i trajno. Taj izbor nikada neću požaliti.

Protekom desetljeća sve jasnije vidim da me je Bog nekako stavio u istu duhovnu ravan s Flórianom Albertom. Kod pojedinih mojih životnih prekretnica on se uvijek i iznova prividno pojavio. Valjda sam

polazio šesti razred osnovne škole kada me je nekoliko svećenika povelu sa sobom na izlet u Bükk. Ti moji odrasli suputnici su tamo slušali radijski prijenos utakmice nogometne reprezentacije. Svi su bili oduševljeni jednim osamnaestogodišnjim igračem, Flóriánom Albertom, koji je zabijao golove kao na vrpici. Nije me sve to skupa zanimalo, ali je sam slučaj ipak ostavio dubokoga traga u meni. Druga prekretnica bila je razdoblje moje posvemašnje odanosti nogometu. U dobi od četrnaest godina postao sam strastveni navijač nogometnoga prvoligaša iz Szegeda. Ta moja zanesenost trajala je godinu dana. Na drugoj utakmici koju sam popratio kao „ultraš”, u Szegedu je gostovao Ferencváros (nadimak kluba je Fradi). Budimpeštanski klub je pobijedio 1-0 pogotkom Alberta. Poslije utakmice sam otišao do igrača Fradija koji su s velikim tekom jeli marelice iz sanduka punoga tim voćem. Otišao sam do Alberta, nisam doduše od njega tražio autogram, nisam ni razgovarao s njim, ali je taj boravak u njegovoj blizini ostavio dubok utisak na mene.

Novu prekretnicu u mom životu značio je događaj iz razdoblja kada sam kao bogoslov jednom

prigodom predvodio hodočasnike iz Csanádpalote na hodočašće u Győr. U ovom zapadnomadžarskom gradu smo objedovali u restoranu Rába. Zagazili smo već duboko u poslijepodne, kada smo stigli u restoran u kojemu nije bilo više niti jednoga gosta. No, tek što smo se smjestili, već je ušla jedna grupa muškaraca. Kada su prošli pored mene rekao sam vozaču: Gledaj, kako ovaj čovjek slični na Alberta. On je na to uzvratio: Pa, to je on, Flóri! Ustanovili smo da je Fradi stigao u restoran objedovati. Tada sam odlučio poći do njega. Ustao sam sa svoga mjesta i krenuo prema igračima iz Budimpešte. Albert me je pogledao, ali se nisam usudio oglasiti. Otišao sam do toaleta, a vraćajući se, prošao sam opet kraj njihova stola, ali više nisam imao prigodu prozboriti koju riječ s njim. Bio sam tužan što sam propustio mogućnost koja mi se pružala. Ali Bog taj susret nije dao za tu nakanu.

Po povratku doma, čitao sam u novinama izvješće o tome kako se Albert povlači iz aktivnoga bavljenja nogometom i završava karijeru. Među posljednje utakmice koje je odigrao kao profesionalni nogometaš spadao je i taj susret u Győru. Ja sam se tom prigodom oči u oči vidio s njim, s čovjekom

poput kojega sam želio postati. Glavom mi je prostrujilo da sam ja na početku života i karijere, dapače još nisam ni počeo obavljati poziv za koji sam se opredijelio. Nalazio sam se pred ređenjem za svećenika, a on je završio karijeru. Da sam, dakle, odabrao životni put kojim je on hodio, onda bi sve to skupa trajalo toliko kratko, dakako pod uvjetom da je i meni sve u životu uvijek uspijevalo kao njemu. S beskrajnom zahvalnošću sam pomislio na to koliko veće mogućnosti i spektar mi je dao Gospodin i pozvao me da ga slijedim. Omogućio mi je da i sada živim za ono što držim puno većim od bavljenja nogometom. Živim pravim žarom za cilj koji je jedini i od svega veći. Sve će proći, ali ljubav nikada neće proći. Pozvan sam na taj život, na život u Svetom Trojstvu, ali taj poziv je upućen svima nama, svakom kršćaninu. Možemo već ovdje u ovozemaljskom životu živjeti Bogom dani blaženi život. To pak znači iz ljubavi trajno darivati bližnje te iz ljubavi prihvaćati svakoga.

Koji od nas je prošao bolje?

Luka 10,1

U današnjem čitanju iz Evanđelja čuli smo: „Nakon toga odredi Gospodin drugih sedamdesetdvojicu učenika i posla ih po dva pred sobom u svaki grad i u svako mjesto kamo je kanio doći”. Mi svećenici i svjetovni kršćani nastojimo djelovati kao apostoli. Pod tim ponajprije podrazumijevamo vlastite govore i aktivnosti. Isus je već od početaka djelovanja nastojao da svoje apostolstvo ne obavlja sam, pa je zato poslao u svijet sedamdesetdvojicu svojih učenika. Jedan posebni koncentrički krug pokrenuo je njegovu apostolsku djelatnost. Što nam valja učiniti kako bi se i naši bližnji iz okolice počeli baviti apostolatom? Odgovor je banalno jednostavan. Nesebična ljubav prema onome koga sretnemo čini druge apostolima. O tome govori i sljedeći događaj.

Jednom je kod mene u župu došla neka obitelj radi pokopa njihova člana. Nije se tada dogodilo ništa vrijedno spomena, čak im neka sitnica nije bila po volji.

Kasnije sam čuo da se sin jednoga od članova te obitelji prijavio na studij teologije. To je iznenadilo ne samo mene, nego i druge ljude, jer toga mladića vjera baš i nije puno zanimala. Dečko o kome je riječ, jednom prilikom se prevrnuo u obiteljskom automobilu kojim je upravljao. Na sreću nije pretrpio osobne ozljede, ali je na kolima nastala veća šteta, pa je duže vrijeme trajalo njihovo popravljjanje. Naknadno sam saznao da mladićeva majka ima cvjećarnicu u susjedstvu groblja. S obzirom da je njima automobil bio nužan za svakodnevno poslovanje i nabavu cvijeća, a vjerojatno bi izgubili i dio mušterija, ako jedno vrijeme ne rade, ja sam im ponudio svoja stara kola na posudbu. Naime, upravo tada mi je stigao novi automobil, pa sam odlučio da stari onda neću vratiti natrag odmah, nego nešto kasnije, kada narečenoj obitelji više ne bude trebao. Tako se i dogodilo. Posudio sam im ga na korištenje dok se njihov ne dovede u red, a to je trajalo nekih desetak dana. Nisam tražio nikakvu protuuslugu. Jako su se obradovali mojoj ponudi, prihvatili su je i zahvalili se. Time je ovaj događaj završio. Naravno, ja i nisam očekivao da će se bilo što drugo dogoditi. Poslije dužega vremena je prilikom jednoga

razgovora izašlo na vidjelo kako ta obitelj planira pokrenuti pogrebno poduzeće. Gledao sam ih krupnim očima shvaćajući kolike to prednosti znači i Crkvi, ali i toj cvjećarskoj obitelji. Ponudili su, a u tome smo i postigli dogovor, da će oni bez ikakve protuusluge, obavljati sve poslove u svezi crkvenih pogreba.

Bio je to veliki dar za Crkvu i to iz više razloga. Kao prvo, kada bi tko dolazio u župu zamoliti crkveni pogreb nerijetko je u sebi nosio bojazan: joj, koliko li će novaca Crkva tražiti! To je bio nepotreban strah, jer je predviđeni iznos bio relativno nizak. No, od tada su njima plaćali na jednome mjestu sve troškove, od mrtvačkoga kovčega, grobnoga mjesta, kopanja groba, samrtnoga odra, korištenja opreme, raznih usluga, do vijenaca i cvijeća. Od tada više nikome nije padalo na pamet pričati o tome da Crkva uzima preveliki novac za pogreb. Dio koji joj je iz toga iznosa pripadao bio je zaista beznačajan, ali se u narodu raširila fama o golemim troškovima za Crkvu. Pogrebe je od tada organizirala civilna osoba, koja nije djelovala u okvirima Crkve, a usto i čovjek u kojega su mještani imali povjerenja i koga su voljeli.

Tako je prestala predrasuda koju su u svezi s pogrebima imali prema Crkvi.

Druga poteškoća koja je do tada bila prisutna sastojala se u tome što me župljani nisu mogli uvijek pronaći u župnome stanu u trenutku kada je netko umro. Naime, ja sam vodio još jednu župu, a osim toga sam, naravno, imao i druge vanjske obveze. U slučajevima smrti obitelji su u prevelikom uzbuđenju i s velikom zabrinutošću bile u nedoumici kako postupiti, što će sada biti. Treba rođacima poslati obavijest o datumu pogreba, a svećenika nema. Zašto nije ovdje?

No, i ovaj problem je prestao, jer je u cvjećarnici uvijek bilo nekoga. Ako je, pak, ponekad, cvjećarnica bila zatvorena, jer su otišli u nabavu, to više nije predstavljalo problem, jer su svi u mjestu znali uhodani put postupanja. Nitko više nije bio zabrinut hoće li s pogrebom biti sve u redu.

Cvjećarnica je obavljala sve poslove vezane uz crkveni pogreb. Napravio sam jedan popis stvari koje se pri pogrebu trebaju riješiti i njihov cjenik. Od tada je sve bilo i javno vidljivo.

Prednost novonastaloga stanja bila je i u tome što je obiteljima koje su pokapale svoga preminuloga člana

bila od velike pomoći cvjećarnica neposredno pored groblja. Jer na groblje su morali otići radi odabira grobnog mjesta, a u cvjećarnicu radi cvijeća. No, od tada su tamo mogli obaviti i crkvene poslove i to kod njihovih dragih poznanika.

U psihičkom pogledu je vrlo važno bilo što su ti ljudi bili potpuno neovisni od Crkve. Njih su ljudi jako voljeli i cijenili, jer su uvijek bili uslužni, ljubazni i stručni.

Osim toga su u cvjećarnici drage volje i opširno razgovarali s ožalošćenima. Pri tome su pleli vijence i cvijeće, dakle obavljali svoj cvjećarski posao. Svoj autoritet su pak koristili kako bi Ckvu prikazali u lijepom svjetlu.

Bili su, dakle, apostoli, koji su „pripitomili” ljude, tako da su se poslije toga neopterećeno i s povjerenjem obratili svećeniku.

Pored svega toga je nama u prilog išlo i to što su nam sve te usluge pružali potpuno besplatno. I administrativni poslovi su od tada bili maksimalno jednostavni. Mjesečno jednom sam odlazio k njima radi obračuna troškova. Oni su sve unaprijed precizno pripremili tako da smo ovaj dio posla znali obaviti u samo pet minuta, kada sam primjerice nekamo žurio.

Zahvaljujući njima su se na groblju dogodila poboljšanja. Na vlastitu inicijativu su nabavili jednu lijepu draperiju. Skrbili su se o radu grobara i održavali su red na groblju. Zasadili su cvijeće, zalijevali sadnice. Kada smo gradili betonski pločnik, onda su oni zalijevali beton. Zaista su bili pravi upravitelji groblja.

Ali je sve navedeno bilo i cvjećarnici na korist. U tom gradu je bilo pet cvjećarnica, ali su prilikom pogreba ljudi uglavnom kod njih kupovali vijence. Jednom su na pogrebu naručili trinaest vijenaca, od kojih je dvanaest kupljeno od njih. Tako su i oni dobro prolazili ovom suradnjom. U ljudskom pogledu su postajali sve poštovaniji, ali su dospjeli bliže i Bogu upravo tom svojom odanom službom Crkvi.

Isus je poslao 72 učenika da budu apostoli. Ja sam doživio da jednom gestom nesebične ljubavi učinim apostolima članove jedne obitelji. Takvima, da su već i bez mene djelovali kao apostoli.

Naše apostolstvo postaje cjelovito time što apostoli bivamo ne samo mi, nego uspjevamo privoljeti i druge na apostolstvo. To postizemo svojim primjerom nesebične ljubavi i pozivanjem drugih na sličnu nesebičnu ljubav.

Ispit za upravljanje motociklom

Luka 10, 30-37

U odjeljku iz Evandjelja koji smo danas čitali čuli smo prispodobu o milosrdnom Samarijancu. U njoj i nama Isus poručuje da trebamo pomoći svakomu. Svećenik i levit, iako pozvani služiti Bogu, nisu pomogli bližnjemu. Može biti više razloga zašto su tako postupili, ali valjda su mu uskratili pomoć zato što bi ih to zadržalo u obavljanju njihovih važnih i svetih poslova. Meni ova prispodoba poručuje da nisam ja pozvan zaštititi te važne i svete poslove. Jer nesebična ljubav samo prividno usporava. Prava je istina da kada ljubimo, onda Gospodin stoji uz nas i kraj nas. S tim u svezi postoje dva događaja u mom životu koja su mi se duboko usadila u pamćenje i upozoravaju me kako nikako ne smijem zaboraviti naprijed rečeno.

Pripremao sam se za ispit za upravljanje motociklom. U to je vrijeme prvi dio toga procesa bio uglavnom jedan rutinski ispit. Ja sam samo jednom vježbao voziti motor, ali i tada je to bio jedan mali motoriće. Na ispit sam stigao vozeći se na velikoj

Pannóniji koju sam na posudbu dobio od našega sakristara. Taj motocikl mi je bio potpuno nepoznat, a ispit sam polagao daleko izvan grada. Kada sam stigao na mjesto ispita, jedan mladić mi je u očajanju rekao kako mora otići u grad po dokumente, jer bez njih ne može pristupiti ispitu. Zamolio me je da ga odvezem u grad. Objasnio sam mu kako postoji više razloga zašto to ne mogu učiniti. Kao prvo ne mogu nikoga voziti na motociklu, jer nemam vozačku dozvolu. S druge strane me u svakom trenutku mogu pozvati da pristupim ispitu, pa ću ako ne budem ovdje, izgubiti mogućnost polaganja. A da i ne govorim o tomu kako u stvari ja još ne znam voziti toliko dobro da bih preuzeo takav rizik. Naročito ne ovim motociklom.

Nastavio me je moljakati govoreći kako će on voziti motocikl i preuzeti odgovornost, a ja neka sjedim otraga. U međuvremenu je počeo ispit. Popustio sam njegovu nagovaranju i odlučio preuzeti odgovornost. Krenuli smo na put tako da je on vozio, a ja sam sjedio iza njega. On je bio uvježbani vozač, pa smo bez problema napravili put do grada i natrag. S velikim sam olakšanjem vidio da ja još nisam došao na red. Dapače, doskora sam saznao da ću biti točno

stoti na redu. Ispitni zadatak je svima bio isti, a ja sam brzo zaključio da to meni baš i ne ide. Kako sam imao dosta vremena, jer sam prozvan tek nakon skoro dva i pol sata, to mi je bilo dostatno da cijelo to vrijeme vježbam vožnju. Otišao sam nešto dalje od mjesta polaganja ispita te sam si tamo od kamenja napravio put kojim mi valja proći. Više puta sam motociklom manevrirao tim putem između prepreka, okretao se i vraćao. Put tom stazom ponovio sam četrdesetak puta.

Kada sam stigao na red, onda sam već rutinirano prošao stazom, vješto upravljajući motociklom. Ispit sam položio s izuzetno dobrom ocjenom. Bog je potvrdio da ni važne stvari nisu prepreke za ljubav prema bližnjemu.

Jedan drugi doživljaj je iz znatno kasnijega perioda i vezan je za drugi grad, ali potvrđuje da su istina i ljubav prema bližnjemu povezane.

Jedan stariji zastupnik naše crkvene općine, nekadašnji policajac, postao je domar. Bio je dobrodušan čovjek, uvijek spreman pomoći. Išao je u Crkvu, a i supruga mu je bila praktična vjernica. Kao domar je puno pomagao, srcem i dušom je stajao uz nas. Često je boravio u župnom stanu. Jednom

prigodom smo uočili da je netko uzeo od čokolade koju smo dobili od Malteške humanitarne službe. Dugo smo se savjetovali, diskutirali, špekulirali dok na koncu nismo zaključili da je počinitelj mogao biti isključivo gospodin Pišta (Pista bácsi). Zatim smo primijetili da nedostaje i alat.

Osobno sam razgovarao s njim. Pokušao sam mu s najvećom ljubavi objasniti kako nam on puno znači, te da je posao koji obavlja neophodan. Naveo sam i da ga svi vole. Zato bi nam svima teško palo kada bismo ga morali otpustiti. Naime, u slučaju da otuđi stvari, onda nam ne preostaje ništa drugo.

On se na to rasplakao. Kazao je da mu je netom prije toga umrla supruga. Do tada mu je svakoga dana pekla kolače, a on toliko voli slatkiše da nije mogao odoljeti te je zato odnio čokoladu. No alat nije odnio, nego ga je samo ostavio vani na groblju. Odmah ga je potom donio natrag.

Od tada sam svakom prigodom, kada bih god dobio slatkiše, nastojao jedan dio njih proslijediti gospodinu Pisti, ili bih mu ostavio dio njih po strani, pa mu ih predao kada bi se povremeno pojavio kod nas. Bio je presretan. Više se nikada nije ponovio sličan problem. Od tada je gospodin Pista još odanije obavljao svoj posao. Branio je našu čast i ugled,

obavljao je svaku zadaću koju smo mu povjerili ili što smo željeli. U svemu smo mogli računati na njegovu potpunu odanost i pomoć. Jednom prilikom je neočekivano trebalo pomoći otpratiti jedan kamion i utovariti robu u njega. Rekao sam mu za taj zadatak te ga obavijestio kako odmah mora poći i skoro cijeli dan će mu proći na tom poslu. On je prihvatio te je tek poslao poruku onima koji su ga čekali, da mora poći i da će se vratiti tek kasno poslijepodne ili navečer. I pomogao je u svemu što je god trebalo.

Kada sam premješten iz toga mjesta u drugu župu, naknadno sam se morao vratiti radi rješavanja nekih poslova. Telefonom sam nazvao župni stan i najavio se da ću poslijepodne stići u posjet. Gospodin Pista je saznao za to, pa je već od podneva šetao ispred velike kapije čekajući moj dolazak. Želio je, naime, da pri dolasku ne moram izaći iz automobila, nego će mi on otvoriti vrata kako bih mogao izravno ući u dvorište. Ne znajući ništa o tome, ja sam tamo stigao tek oko pet sati poslijepodne. On je još i tada stražario kraj ulaznih vrata skrbeći se da ne moram izaći iz kola. Nije zaboravio događaje iz zajedničke prošlosti. Ljubav je tako uz nas u potpunosti stavila čovjeka koji nam je ionako bio vrlo potreban. I taj primjer mi

je potvrdio da ljubav prema bližnjemu i istinoljublje idu ruku pod ruku. U takvim prigodama Bog djeluje. Bog koji je istodobno i Ljubav i Istina. Tako bivaju svi zadovoljni, i onaj koji pomaže, kao i onaj koji prima pomoć. Jer se oba susreću s pravednim Bogom koji je sama Ljubav.

Kome mogu zahvaliti što sam se izvukao?

Luka 12,50-51

U

današnjemu čitanju Svetog Pisma čuli smo kako su nasrtali na život proroka Jeremije. U Evandjelju nam pak Isusove riječi poručuju: „Mislite li da sam došao donijeti na zemlju mir? Ne, kažem vam, nego razdor.” Isusova radosna vijest ponekad i nas stavlja nasuprot svjetovne vlasti. To se i meni dogodilo.

Kao kapelan sam 1974. godine imenovan na službu u Mezőkovácsházu. U to je vrijeme država ukinula vjeronauk u školama, izuzevši tek nekoliko crkvenih pokrajina. No, otišli su i korak dalje pokušavajući se obračunati s vjerskom podukom čak i u crkvama. Zbog toga su proglasili da se mora takorekuć „urediti” i pitanje crkvenoga vjeronauka. Tako su u svakom mjestu odredili osobe zadužene za kontrolu crkvenog vjeronauka. O tome su obavijestili i župnike.

U Mezőkovácsházi je ta dužnost povjerena ravnatelju lokalne škole i tajniku općinskoga vijeća. Budući da sam vjeronauk držao ja, župnik me je obavijestio o svemu spomenutom.

Od polaznika vjeronauka čuo sam kako ih ravnatelj škole plaši tijekom odmora tako što s rukama iza leđa, unoseći im se u lice, prijeteći pilji u njih. Djeca od toga samo što ne dobiju fras. Svi znaju da taj prijeteći pogled glasi njihovom pohađanju vjeronauka. Bio sam načisto s tim da ću, dopustim li ravnatelju ulazak na crkveni vjeonauk, dokinuti tamošnji vjerski život. Župniku nisam odgovorio ništa glede vjeronauka, ali sam odlučio po svaku cijenu spriječiti ravnateljevo pribivanje vjeronauku u Crkvi.

Očekivao sam, dakle, kontrolu nastave vjeronauka koja se odvijala u crkvenim prostorijama. Dugo vremena nitko nije dolazio. Protekao je cijeli mjesec, kada se za vrijeme nastave, odjednom neočekivano čulo kucanje na vratima učionice. U prostoriju je ušao ravnatelj škole. Djeca su u zapanjujućoj tišini pazila što će se dogoditi. Ja sam ga ljubazno pozdravio i upitao što želi. Kazao je kako je došao u kontrolu. Nastavljajući i dalje govoriti vrlo ljubaznim tonom zamolio sam ga da za trenutak izađemo iz učionice. Kada smo izašli, zatvorio sam vrata, a zatim sam mu vrlo odlučno, ali ne preglasno dao do znanja neka

primi na znanje kako ovdje neće nogom stupiti dokle god škola izvodi takve svinjarije.

On je potpuno zgranut upitao od koga sam ja dobio te informacije. Uzvratio sam mu: „Ja ne raspravljam ...”, na što je odgovorio: „Naravno, jer ste još mali za to...”.

„Da” – kazao sam, „Ja sam sasvim mali, ali dobro zapamtite, ovdje više nogom nećete stupiti, jedino na silu, uz policiju. Doviđenja”.

„Doviđenja” – pozdravio je odlazeći.

Župniku sam rekao tek toliko da je ravnatelj došao na vjeronauk, ali ga nisam pustio unutra. Potom sam iščekivao što će se dogoditi. Prošla su prva dva tjedna, a još nije bilo nikakvih reakcija. Za to vrijeme se u školi nisu odvijale ranije akcije zastrašivanja polaznika vjeronauka. Međutim, poslije proteka dva tjedna opet je nastavljeno uznemiravanje djece u školi.

Tada sam se odlučio na novi korak. Napisao sam jedno vrlo oštro intonirano pismo Državnom uredu za odnose s Crkvama u Békéscsabi. Pismo doslovno glasi:

„Dolje potpisani s poštovanjem prijavljujem kako naša lokalna osnovna škola pravi smiješnu karikaturu

od Uredbe o reguliranju vjeronauka u Crkvama. Djeca su izložena stalnom uznemiravanju, kao i njihovi roditelji na roditeljskim sastancima. Molim poduzimanje potrebnih koraka kako bi i lokalno rukovodstvo ozbiljno primilo na znanje spomenutu regulativu. Dok se osobno ne osvjedočim da je tomu tako barem u polugodišnjem intervalu, (svjestan svoje beznačajnosti), dotle ne kanim postupati sukladno odredbama uredbe, već ću nastavu vjeronauka držati onako kako mislim da je najbolje.

Unaprijed Vam se zahvaljujem.

U Mezőkovácsházi, 22. veljače 1975.

Flórián Perlaki, kapelan”

Bio sam odlučan ovu stvar odnijeti i do najviših foruma. Ako treba pisat ću i Jánosu Kádáru, te ću se boriti do krajnjih granica. Na moje pismo su odmah

reagirali. Župnik mi je priopćio kako sam pozvan da se sutra pojavim u Općini. Stigao sam na sastanak na kome su nazočni bili gospodin Gregor kao predstavnik Državnog ureda za odnose s Crkvama,

zatim predsjednik općine te općinski tajnik. Gospodin Gregor je uvodno govoreći zamolio objašnjenje zašto nisam pustio ravnatelja škole u učionicu? Naime, moglo se čak dogoditi i to da je u kontrolu došao on osobno.

Što si zamišljate? – uzvratio sam. Da je došao i sam János Kádár ja ga ne bih pustio unutra.

Ma, tko ste vi da se usuđujete tako nešto kazati? – čudio se.

Ja nisam nitko. Ali na vjeronauk u Crkvu biste mogli ući samo uz intervenciju policijskih snaga.

Bili su zapanjeni mojim nastupom. Tek godinama kasnije sam saznao da me je iz ove situacije spasio župnik koji im je rekao da je cijeli ovaj problem posljedica samo lošeg „timinga“. Kazao im je: Ja sam se otišao voziti biciklom, bio sam vrlo umoran i nisam se uspio pripremiti za nastavu, pa bi bila velika blamaža da sam nepripremljen održao predavanje”.

Predstavnici vlasti su čuvši moje riječi uvidjeli da je stanje sasvim drugačije od onoga što su oni mislili, jer sam ja spreman na sve. Predsjednik Općine i tajnik su čuvši i vidjevši moju reakciju skočili sa stolca kao da ih je ugrizla osa. No, gospodin Gregor je u mirnom tonu nastavio govoriti i prikriveno

prijetiti kako bi on, ako hoće, mogao zabraniti treninge nogometnoj momčadi. Prijetnja se odnosila na mene, jer sam u to vrijeme bio igrač mjesne momčadi. Međutim, nije me pokolebao. Uzvratio sam mu neka napravi to ako hoće, jer ja od sutra više neću dolaziti na treninge. I doista nisam više trenirao s momčadi.

Gopodin Gregor je i dalje mirnim glasom nastavio govoriti. Zabranio je da u moju sobu stupi bilo koje dijete. Tada je k meni tijekom dana dolazilo i po tridesetoro djece. Posjet odraslih prijatelja je odobrio, ali tako da nas u sobi istodobno može biti najviše petero.

- Jeste li razumjeli? – pitao je. Ostavio mi je dva tjedna vremena za razmišljanje, ali meni nije trebala niti jedna minuta. Odgovorio sam da ću onako postupiti isto kao i do sada. On je, međutim, ostao dosljedan da mi daje dva tjedna da promislim o svemu. Potom smo se pozdravili i rastali. Tek godinama kasnije sam saznao da su mome župniku rekli da će njega držati odgovornim za to da ja postupim prema njihovim zahtjevima. On je rekao da to ne može prihvatiti.

Glede daljnjega tijeka događanja mogu reći, da su se unatoč svim mojim nastojanjima za nastavkom dotadašnjih aktivnosti, stvari ipak promijenile. Broj djece je sve više opadao. Jamačno su postojale metode za daljnju degradaciju vjeronauka. Što se mene osobno tiče, nisam imao nikakvih problema zbog svoga ponašanja. Nisu me dirali.

O gospodinu Gregoru mogu kazati da sam s njim razgovarao vrlo odlučno, ali ga nikada nisam uvrijedio. U meni je uvijek postojala svijest o tome kako moram i njega voljeti. A on? On je pak morao postupiti protiv mene. Međutim, imao sam utisak da me je doživljavao kao otac svoga pobunjenoga, tvrdoglavoga sina, na koga se unatoč tomu ne ljuti. Siguran sam da je on mogao biti ona osoba koja me je obranila od retorzije iz viših krugova.

Tako sam se osvjedočio u to što znače Isusove riječi: Nisam došao donijeti mir na svijet, nego mač. Ali sam se uvjerio i u to da mi nijedna vlas s glave nije pala.

Izvrstan pucanj
Matej 7,24-27

D

današnje nas Evanđelje uči da svoj život gradimo na stijeni, na sigurnoj podlozi. Isus je ta stijena. Služeći vojsku često sam doživio da je mogao doći potop, zavijati vjetar, ali meni to nije naudilo, ako sam želio graditi na Isusu, na stijeni. Ovo je jedan primjer iz moga života.

Kao redovni ročnici novaci morali smo do u nedogled vježbati sklapanje i rasklapanje našega naoružanja, strojnice, te učiti rukovati oružjem. Ja tijelom jesam bio tamo, ali duhom nisam. Iz današnje perspektive gledanja, mogu reći da je neprijeporno kako sam time loše postupio.

Na žalost, ne mogu kazati čak ni to da sam se molio za vrijeme dok smo vježbali rasklapanje i sklapanje naoružanja. Međutim, za vrijeme postrojavanja koje je znalo trajati satima, sjećam se kako sam se puno molio. Priznajem da me rukovanje oružjem i sve to skupa oko njega nije uopće

zanimalo. Jamačno sam u podsvijesti bio svjestan svoje čvrste odluke da ne pucam ni na koga.

Ubrzo smo otišli na terensko gađanje, gdje je na streljani uslijedila prva praktična vježba. Meta je bila smještena na udaljenosti od sto metara od nas. I ja sam, poput drugih vojnika, pucao u serijama, ali uzalud. Nisam imao nijedan pogodak. Moji kolege vojnici su mi rekli da su moji metci završili u zemlji svega 25 metara ispred nas. Moja izvedba je bila toliko neuobičajeno loša da je naš poručnik, koji je predvodio vježbu gađanja, skoro poplavio od gnjeva. Istrgnuo mi je strojnicu iz ruke i u bijesu ispucao sve metke u zrak.

A ja sam pak, s beskrajnim olakšanjem zahvalio Bogu. Naime, dočim sam završio s gađanjem, prisjetio sam se kako moram isprazniti šaržer, a ja to ne znam napraviti. Prvo sam trebao izvaditi okvir iz strojnice, zatim iz njega izbaciti streljivo, te ciljajući u zrak povući obarač ispražnjenoga oružja. To sada, s naknadnom pameti, znam. Ali tada nisam „ukopčao” da prvo valja izvaditi okvir iz strojnice. Jedino što mi je bilo poznato jest činjenica kako način na koji ja rasklapam oružje, nije dobar. Ali, kako treba postupiti, o tome već pojma nisam imao. Tako bih ja,

da je do toga došlo, uvijek iznova pojedinačno pucao, dakako u zrak. Nikoga ne bih ranio, ali opet, što bi tek onda bilo? Ljutiti poručnik me je time što si je na spomenuti način iskalio bijes, spasio od puno težega gafa. A ja sam zahvalio Gospodinu da sam isplivao iz te situacije.

Narednoga dana smo opet otišli na terensko gađanje, ali tada smo gađali na rezultat. Odličnim je smatran rezultat od 25 do 30 pogođenih krugova. Ja tada ne samo što sam pogodio metu, nego sam s 27 pogođenih krugova bio među najboljima, ostvarivši izvanredan rezultat.

Tu sam činjenicu u sebi protumačio tako što mi je prethodnoga dana, kada sam gađao s najgorim mogućim uspjehom (točnije, apsolutno neuspješno), Bog pokazao tko sam. I usto sam bio još i sretan što se nije razotkrilo da su problemi s mojom vojnom obukom puno veći, od onoga što su svi vidjeli i što je poručniku bilo nepodnošljivo. Pri novom gađanju, dan kasnije je, međutim, Isus djelovao preko mene. Drugim riječima, nisam gradio na sebi, nego na Isusu, na stijeni.

Ovomu valja pridodati način na koji sam naknadno postao izvanredni vojnik Republike Mađarske. Na

ovomu mjestu upućujem samo na jedan kratki isječak iz te povijesti. Taj sam naslov dobio uz koloplet raznih, nadasve neobičnih situacija i slučajnosti. Ja bih to drugačije rekao: dogodilo se to slijedom puno posebnih malih čuda. Na noćnom gađanju, za koje sam to priznanje dobio, od nas se tražilo pokazivanje znanja o zaštiti od kemijskoga napada, o politici, kao i športsko umijeće. Ja tomu nisam bio vičan, a niti je bilo prigode pripremiti se za sve zahtjeve kojima smo trebali udovoljiti. No, ipak sam dobio to priznanje i sedmodnevni nagradni otpust. Značku izvanrednoga vojnika sam nedugo potom darovao jednom djetetu. Dijelom zato što sam ga želio obradovati, a dijelom i zato da dokažem samom sebi kako mi nisu dominantni vanjština i svjetovna priznanja. Ali sam na sreću sačuvao dokument o proglašenju izvanrednim vojnikom Republike Mađarske. Nisam tu malu ispravu sačuvao kao posljedicu nekoga svjesnoga, unaprijed isplaniranoga koraka poduzetoga s ciljem da je koristim u životu i karijeri, već se to dogodilo kao nekakva mehanička rutinska radnja. Proteklih dana sam postao svjestan koliko je to bitno. No, ne zato što bih se time hvalio, nego zbog toga da veliko djelo Božje bude vjerodostojno.

Narečena isprava nije dokument kojim se veliča moja osobnost, nego ona slavi Gospodina koji je posredstvom moje malenkosti oživotvorio svoje djelo.

O spomenutomu vojnom gađanju sam govorio nedavno, a zatim me je netko zapitao je li značka koju sam dobio još uvijek kod mene. Odgovorio sam mu da sam je darovao jednom djetetu. Iz ljubaznosti prema meni sugovornik nije ništa dodao. Međutim, poslije toga sam zaključio da bi moje svjedočanstvo bilo vjerodostojnije kada bih ga znao dokumentirati. Zbog toga sam potražio tu malu potvrdu i s velikim sam olakšanjem primio na znanje da se i dalje nalazi u mojem vlasništvu. Dakako, životni vihuri mogli su otpuhati i taj dokument. Mislim da nije slučajno da je i on „ostao na stijeni”. Bog se skrbio za to da vjerodostojno mogu svjedočiti o Njegovoj veličini. Cijeli naprijed opisani događaj govori o ovomu:

„Tko sluša ove moje riječi i izvršuje ih, nalik je na razborita čovjeka, koji sagradi kuću svoju na hridini. I udari pljusak, navale bujice, duhnu vjetrovi i sruče se na tu kuću, ali ona ne pada, jer je utemeljena na stijeni. (Matej 7,24.).

Tko li je onaj, tko mi je pomogao?

Matej 18,12 -14

Isus nas u svojoj prispodobi uči da je Bogu jedna izgubljena ovca bitnija od 99 drugih. „Koji među vama, ako ima stotinu ovaca i ako izgubi jednu, ne ostavlja onih 99 drugih u pustinji i ne ide li za izgubljenom da je nađe.” Više Mu vrijedi jedan otkupljeni grijешnik od 99 pravednika. Čak toliko da ih uključuje i u najsvetije zadaće. U vezi s time želim ispriповijedati jedan događaj.

Kao župniku u jednoj od župa u kojima sam služio, pokazala mi se potreba za volonterima koji dragovoljno pristaju raditi bez financijske naknade. Tako sam u župu pozvao svoje roditelje, koji su željeli pomoći meni, ali i Bogu. Uselili su se u župni stan.

U to me je vrijeme posjetila jedna žena predstavivši se da radi u gospodarskom sektoru, u službi za mirovinska pitanja. Kazala mi je da je čula kako moja majka ne može ostvariti pravo na mirovinu, jer joj nedostaje određeno vremensko razdoblje propisanoga staža osiguranja. Rekla je kako ona u tome može pomoći.

Moja majka je, osim uzdizanja i odgoja sedmero djece, povremeno bila službeno zaposlena. Međutim, ipak joj je za ostvarivanje prava na mirovinu nedostajalo još sedam mjeseci radnog staža i staža osiguranja. Zbog narušenog zdravstvenog stanja više nije bila u mogućnosti raditi na nekom radnom mjestu s propisanim radnim zadacima. Međutim, u župi je njezin rad bio pogodan za to da je i službeno prijavimo u radni odnos. Ova ideja nije potekla niti od mene, niti od mojih roditelja, ali smo, naravno, s radošću primili ponuđenu pomoć.

Moja je majka, dakako, u župi stvarno radila. Vodila je kućanstvo, kuhala, spremala, uz to je bila i sakristar, skrbila se za cvijeće, prala je crkveno rublje. Primala je stranke koje su stizale u župu, a usmjeravala je i rad ministranata. Prema tomu, njezinim zapošljavanjem se nikako nije radilo o izigravanju zakona.

Nakon što je protekao potreban rok od sedam mjeseci staža osiguranja, majci su počeli doznačivati mirovinu koju je od tada doživotno primala, punih 24 godine. U financijskom pogledu bio je to veliki iznos, računajući na dugo vremensko razdoblje tijekom kojega ga je primala. No, za nju je posebno značenje

imala činjenica da je dobijala vlastitu mirovinu. Bila joj je to posebna nagrada, napose imajući u vidu da je mirovinu zaslužila radom, a uz to je odgojila sedmero djece. Omogućavanje da stekne mirovinu bilo je pravo dobročinstvo i u njezinim, i u našim očima. No, tko je bila žena koja nas je time obdarila?

U trenutku kada se ponudila pomoći u svezi s maminom mirovinom ja nju uopće nisam poznao. Bila je to žena stara nekih 55 godina, njegovane vanjštine, odjevena u crnu odjeću. Rekla mi je da je sestra N.N.-a, koji je često pomagao Crkvi i župi. Njezinoga smo brata dosta dobro poznavali. Spomenuta žena je zaista sve poslove vezane uz administraciju obavila brzo i vrlo stručno.

Kasnije sam bio u njezinom domu posvetiti kuću. Tom sam joj prigodom želio zahvaliti veliku službu koju nam je učinila. Živjela je sama. Za vrijeme kratkoga boravka kod nje, ponašala se provokativno, što sam čak i ja prepoznao, unatoč vlastite naivnosti. Poslije toga više nisam odlazio do nje, ali nije ni bilo potrebe za tim.

U međuvremenu sam saznao da je ranije živjela prilično raskalašenim životom. No, ono što me je iznenadilo bila je činjenica kako je taj problem u

njezinom životu i dalje postojao o čemu su me obavijestili mještani. Božjim darom smatrao sam i to što sam ja i o ovomu saznao tek naknadno.

Sigurno je da su mnoge od žena pokajnica iz Evanđelja, nakon susreta s Isusom odlučile živjeti svetim životom, ali je među njima moglo biti i onih koje se ni unatoč pokajanju nisu uspjele u cijelosti promijeniti. Jedna od njih je bila i spomenuta žena. Jamačno je onda, kada nam je pomogla, učinila dobro djelo onima koji su radili za Gospodina. Ali je osim toga bila i iskušenje, osoba kojoj sam možda pomogao zadržati se na putu koji vodi prema Bogu. Učinio sam to na neočekivani, simbolički način.

Nedugo nakon što je majka dobila mirovinu, jedna je obitelj došla zamoliti crkveni pogreb. Radilo se o pokopu naše dobročiniteljice, koja je završila svoj ovozemaljski put. Kao da je Gospodin čekao samo još na to da ostvari gore navedeno dobročinstvo.

Ja sam vodio pogrebnu ceremoniju te sam je otpratio na posljednjemu ovozemaljskomu putu. Vjerujem da sam joj svojim osobnim molitvama i službenim molitvama izrečenima u ime Crkve, odnosno celebriranjem mise zadušnice, tada mogao pomoći ući kroz vrata vječne domovine.

Gospodin je usmjeravao naše živote tako da je prilikom susreta s Njim i administratorica postala dobročiniteljica, ali i mi, samo na različite načine. Bog je stvari uredio drugačije, nego što ih je ona zamislila, ali je i ona postala stvarna dobročiniteljica. Ne samo mirovinom koju je majka primala 24 godine, već i time što je od nas formirala dobrotvore koji su joj pomogli stići u vječno blaženstvo. Vjerujem u to. Mi smo i materijalno i duhovno puno profitirali od njezinoga labavoga života.

Dugo vremena sam vjerovao da je Gospodin u biti želio pomoći nama njezinim posredstvom. Međutim, sada osjećam da je Bogu nešto drugo bilo važnije. Unatoč velikoga financijskoga dara koji smo godinama ostvarivali zahvaljujući i njezinoj ulozi, Bogu je od većega značenja bilo tu izgublenu ovcu usmjeriti na put koji vodi do Njega.

Kada smo Božji partneri, onda od toga svi imamo koristi. Gospodin od svakoga želi napraviti dobročinitelja, a Njemu toliko bitnu zalutalu ovcu vraća njezinom stadu.

Izbor iz osvrta na prvo izdanje ove knjige

Jedna majka koja je rodila i odgojila više djece, čiji sinovi su već počeli samostalni život, i koju u njezinoj životnoj sredini cijene kao uzoritu majku i čovjeka, zapisala je sljedeće:

„Iz propovijedi naslovljene 'Jesam li loša majka' svakoga dana izmolim molitvu: *Kršćanske majke vjerujte, u vašim neuspjesima se ponavlja Isusov prividni poraz, koji vodi do Uskrsnuća.*”

* * *

Dragi oče Flóriane!

Jednostavnim riječima Vam se pokušavam zahvaliti za ovu knjigu, koju sam imao sreću više puta pročitati i promišljati o napisanom. Svoje mišljenje uobličio sam u nekoliko točaka, jer mi se tako lakše izraziti:

1.) Sam vizualni izgled knjige je ugodan.

Naslovnica je puritanski jednostavna, odiše prirodnom bliskošću, a istodobno snažno poziva

na put, na putovanje... Kamo vodi taj put i kamo zove... Zove kući, prema voljenom domu...

2.) Na poleđini se nalazi fotografija jednog skromnoga, skoro sramežljivoga, blago nasmiješenoga svećenika odjevenog u civilnu odjeću... Hm, što bi to trebalo značiti?

a) Mene podsjeća na svete članove Svete Obitelji iz Nazareta: Isusa, Mariju i Josipa... Da, jer su se oni odijevali i živjeli isto kao i njihova okolina, pa ljudi iz njihova okruženja nisu uočavali skoro nikakvu razliku. Njihova odjeća se ni po čemu nije razlikovala od one koju su nosili njihovi susjedi... Sjajna je to poruka, poduka, primjer i poziv...

b) Zatim mi u sjećanje dovodi riječi Svetoga Ivana Pavla II. koji je u raznim prigodama govoreći o dva lica Crkve, o „Petrovu” i „Marijinu” karakteru, isticao kako su oba neizostavna i bitna. Točno. Marija je i u najpuritanskijem jednostavnom haljetku kućanice bila, jest i ostat će zauvijek „Kraljica Apostola”...

3.) O sadržaju pak mogu istaknuti kako je knjiga zanimljiva i lako čitljiva, skoro se „sama po sebi” uvlači u ljudsku svijest, a preko nje i u srca te dušu. Dapače, više od toga, istodobno izaziva reakciju i razuma i srca i duše. Kažem istodobno, zato što

govori o snazi jednoga Boga, o Njegovoj sveprisutnosti i čudesima.

4.) Čitajući jedan napis za drugim uvijek i iznova mi je na pameti bio Isus: „Blagoslivljam Te, Oče, Gospodaru neba i zemlje, što si ovo sakrio od mudrih i umnih, a objavio malenima... Da, Oče, tebi se tako svidjelo...”. Dok sam čitao ove jednostavne Božje poruke i životna iskustva, doživio sam produhovljenje. Moja se duša probudila i obnovila... Osjetio sam i prožimanje Duha Svetoga..., barem Onoga Koga prepoznajem u sebi. Jer iz jednostavnih riječi i opisanih događaja zrači toplina, unutarnji mir, Ljubav koja nas čeka Doma, jer svi mi putujemo prema Njemu, neovisno od naših zanimanja, životnih prilika i svega ostaloga.

5.) Meni posebno potresnu snagu izražavaju kratki, a opet divni opisi Majke, koji prenose slatki okus čuvstava, kako slikovno, tako i u izrečenom priznanju. Na površinu izlaze toliko duboke ljudske i Božje poruke, koje otkrivaju tajne iz naše nutrine, te se prožima ljudsko i Božansko..., jedni drugima bivaju Sluge i Kruna...

6.) Sličan snažan učinak imala je i propovijed o Kalašnjikovu, čijim posredstvom i preko njega se projicirao okvir i sadržaj Zla, dok je nasuprot njemu

vjerno dočarana milost uobličena u milosrdnu ljubav, prikazana u svojoj dječjoj čistoći i nevinosti. Da, ona u takvom obliku postoji i u meni i mojoj duši.

7.) U biti bi se mogla izdvojiti svaka od ovdje zabilježenih propovijedi, jer se u svakoj od njih u izobilju nalazi izvorna boja, okus, glas, poruka, ali je ujedno svaka od njih i „moja” i „naša”, dakako ne s aspekta vlasništva, nego glede njihove biti. („Tko slijedi moj nauk ostaje u meni i ja u njemu”).

8.) U svoje i u ime mnogih vjernika s velikom zahvalnošću iskazujem hvalu autoru što je u današnjem sofisticiranom, cizeliranom, složenom, često krajnje ispraznom vjerskom svijetu, progovorio tako čistim ljudskim (a istodobno i Božjim) glasom, te nas je jednostavno, ali vjerodostojno pozvao na kršćanski život, na ljudskost, na slijedenje Boga i na dječju odanost Svemogućem Bogu!!!

9.) Molimo se Svemogućemu s iskrenom ljubavlju neka ocu Flórianu da još puno godina života i mogućnosti služiti svima nama, cijeloj Crkvi i Bogu na što veću Njegovu slavu!!!

Uz zahvalnu i molitvenu
ljubav: jedan obični vjernik
(Zoltán Ferenczy)

* * *

Dragi oče Flóriane

Željela bih ti se zahvaliti na ovoj knjizi koju si nam darovao. Kada sam stigla kući, počela sam je čitati i nisam mogla prestati. Bio je to jako lijep užitak, doista primjeren dar.

U ponoć je moja kći Viki ušla u sobu i rekla: „Mama moraš spavati, a sutra možeš nastaviti s čitanjem.” Ja sam joj popustila iz ljubavi. Od tada svakoga jutra i večeri pročitam jedan dio, pa tako čitanjem tvoje knjige započinjem i završavam dan. I naslovnica knjige vjerno oslikava tebe, zaista je dobro izabrana.

Stil pisanja lako je razumljiv, ali je sadržaj knjige ipak sačuvao duhovnu dubinu kroz koju se projicira radost duhovne povezanosti s Bogom i duboka vjera. Navečer me je posjetila kći Maya i rekla:

„Mama i ja čitam ovu knjigu. Jako mi se dopada.”

Upitala sam je: „Mayo, gdje si je dobila?”

Odgovorila je: „Radila sam u trgovini. Jedna od obitelji dobila je dva primjerka knjige, pa su mi za vrijeme kupovine u trgovini, odlučili darovati jedan primjerak. Sviđa mi se knjiga. Drago mi je što je pater Flórian odlučio objaviti ove propovijedi u pisanomu obliku.”

Eto to sam htjela podijeliti s Tobom i zahvaliti ti se na tvom svećeničkom pozivu i životu.

Po meni je najveći uspjeh ove knjige u tomu što ti doista živiš onako kako si to ovdje zapisao i izgovorio. S druge pak strane, tvoje propovijedi se obraćaju svakomu sloju stanovništva: mladeži, starima, vjernicima, redovnicama i redovnicima, svećenicima, laicima. Svima njima je duhovna okrijepa.

Božji blagoslov neka te prati!

S poštovanjem i ljubavlju: Ili Gálné
(Autorica pisma je zamjenica ravnateljica
Uprave dječjih vrtića Szegeda grada s
ovlastima županije)

Životopis Flóriána Perlakija

1947. (31. kolovoza) rođen u Csanádapáci

1948.–1962. Szeged

1962.–1966. Piaristička gimnazija u Kecskemétu

1966.–1973. Studij teologije u Szegedu

1966.–1968. Vojni rok u Nagyatádu

1973. Svećeničko ređenje.

Svećenička karijera:

1973.–1974. Békéscsaba – kapelan

1974.–1976. Mezökovácsháza – kapelan

1976.–1977. Szeged-Újszeged – kapelan

1977.–1982. Domaszék – kapelan

1982.–1991. Dombegyház – župnik

1991.–1995. Elek – župnik

1996.–2002. Mórahalom – župnik

2002.–2003. studijski odmor – Italija i Kenija

2003.–2006. Pitvaros – župnik

2006. (dva mjeseca) – Mindszent - župnik

Kazalo

Preporuka	7
Za mene je to Božićna pripovijest.....	9
Addis-Abeba	13
Baka.....	16
Čišćenje groblja.....	20
Nastavnik tjelesnog odgoja	23
Božja volja	30
Učio je psovati.....	38
Tečaj obuke u autoškoli	41
Moj poziv	45
Mala zrcalna slika Blažene Djevice Marije	49
Što je satnik želio	54
Postoji li spasenje za Kalašnjikova?	60
Semmelweisova proročka sudbina.....	67
Jesam li loša majka?.....	73
Nisam te takvoga poznavao	78
Bit ću nogometaš.....	83
Koji od nas je prošao bolje?.....	90

Ispit za upravljanje motociklom.....	96
Izvrstan pucanj	109
Tko li je onaj, tko mi je pomogao?	114
Izbor iz osvrta na prvo izdanje ove knjige	119
Životopis Flóriána Perlakija.....	125

Kako je nastala ova knjiga?

Nikada nisam pomišljao na to da napišem knjigu. Prilikom đakonskoga ređenja sam od Boga molio dar riječi, milost da mogu razumljivo prenositi Božju poruku.

Radio postaja Kossuth Radio tražila je 2014. godine za svoj program pod naslovom “Bit ćete moji svjedoci” jednoga svećenika koji će iznijeti osam svojih propovijedi. Prvi put u životu sam saznao za

takvu mogućnost i to upravo u trenutku kada sam imao već gotove predikacije. Naime, unatrag četiri godine ih redovno zapisujem. Prijavio sam se na spomenuti poziv te su moje propovijedi u srpnju objavljene u eteru.

Na kraju godine su me opet zamolili za suradnju, pa sam preko radija izgovorio ukupno šesnaest svojih predikacija. Potom su mi predložili da ih objavim u pisanom obliku, u jednoj knjizi. Pomislio sam kako ne bi bilo dobro da poželim biti slavan čovjek, zato se nisam bavio ovim pitanjem. Kasnije me je ono sve više uznemiravalo, pitao sam se želim li svoj talent zakopati u pijesak? Postupno je sazrela odluka da svoje propovijedi ipak trebam darovati.

Bio je petak kada sam odlučio potražiti nekoga tko je stručan u takvim poslovima. Zatim mi je na pamet palo kako je subota dan Blažene Djevice Marije, pa sam odlučio kako ću tada krenuti. Te subote, prije nego što sam počeo telefonirati u potrazi za odgovarajućom osobom, zazvonio mi je mobitel. Nazvao me je upravo onaj prijatelj s kojim doduše ranije nisam razgovarao o ovoj nakani, ali kojega sam planirao za svoga pomoćnika u ovoj stvari. On me je tražio zbog drugoga posla, ali kada sam mu iznio svoj plan, potvrdio mi je da se i sam bavio tom mišlju. Dapače, već se i konzultirao o tomu.

Dogovorili smo se za jedan termin kada ćemo poći u tiskaru. Međutim, tamo smo dospjeli tek tjedan dana kasnije od planiranoga. U tiskari su nas primili izuzetno ljubazno i s posebnom ljubavlju.

Naknadno sam uočio da se to dogodilo 13-oga. Trinaesti je dan Blažene Djevice Marije Fatimske.

Osjetio sam da je i Gospa Fatimska htjela poći s nama.